

Mukavamman arjen kotikunta

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

- 1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi valtuustokaudelta
- 2 Indikaattorien ja muun tutkimustiedon osoittama hyvinvointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2024

- 3 Toimenpide-ehdotukset
- 4 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- 7 Suunnitelman laatijat
- 8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

Hyvinvointityö Tyrnävällä- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta ja vastuutahot

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. (Sote-järjestämislaki 6§). Tyrnävällä laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on hyväksytty 7.11.2022. Tässä vuosikatsauksessa arvioidaan vuoden 2022-2023 (2.8.2023 saakka) tehtyjä hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tarkennetaan 2023 loppuvuoden hyvinvointisuunnitelmia. Lisäksi asetetaan toimenpide-ehdotukset vuodelle 2024.

Hyvinvointia arvioidaan pääasiassa indikaattoritiedon avulla, jotka päivittyvät noin kahden vuoden välein. Hyvinvointikertomuksessa huomioidaan eri näkökulmat: ympäristö, kulttuuri, tapahtumat, ehkäisevä päihdetyö, liikunta ja ravitsemus. Kunnan hyvinvointityötä ohjaa HYTE- työryhmä ja suunnittelun apuna on käytössä HYTE-vuosikello. Tyrnävällä kunnanhallitus on nimennyt HYTE-työryhmän vastaamaan myös ehkäisevästä päihdetyöstä. Hyvinvointikertomuksen ja -katsauksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja yhdessä sivistysjohtajan sekä työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE-työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. HYTE-työryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H-yhdistyksestä, Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja Tyrnävän rittäjistä. Myös nuorisovaltuusto sekä vammais- ja vanhusneuvosto ovat tuottaneet hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa. Kunnan johtoryhmä hyväksyy hyvinvointikertomuksen ennen kuin hyvinvointikertomus menee kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston käsittelyyn.

Hyvinvointiin liittyvät asiat ovat Tyrnävällä säännöllisesti esillä sekä lautakuntien, kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hallintorajoja ylittävää hyvinvointia edistävää työtä ja uusia tapoja tuottaa hyvinvointia kuntalaisille on yhdessä päätetty lisätä ja tuoda myös kunnan viestinnässä aktiivisesti esille. Hyvinvointia Tyrnävällä tuottavat lukuisat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa. HYTE-työryhmän pöytäkirjat ja mm. laaja hyvinvointisuunnitelma 2022 - 2025 ovat luettavissa kunnan verkkosivuilta: <https://www.tymava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/hyvinvointi.html>

Vaikka Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi 1.1.2023 alkaen, vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyi kunnilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kannustamaan on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja (THL, 2023).

1 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi valtuustokaudelta

Vuoden 2022 hyvinvointikertomuksessa hyvinvointisuunnitelman 2023 painopisteiksi ja tavoitteiksi asetettiin:

Liikkuva ja Lukeva - kunta

- Verkostoyhteistyö ja viestintä
- Tapahtumat
- Hankkeiden kautta tehtävä valtakunnallinen kehittämistoiminta

Mielenterveyden ja päihteettömyyden edistäminen

- Koronavaikutusten tasaaminen poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla.
- Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä.

- Mahdollistetaan avun ja tuen saaminen silloin, kun kuntalainen sitä tarvitsee.
- Tarjotaan toimivat palvelut kunnassa ja hyvinvointialueella.

Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen

- Huolehditaan, että julkiset tilat ovat turvallisia ja terveitä.
- Huolehditaan, että kunnan asumisen ja työnteon ympäristöt ovat viihtyisiä, siistejä ja turvallisia.
- Ylläpidetään/ lisätään reitistöjä ja paikkoja liikkumiseen ja ulkoiluun.

Osallisuus- ja järjestöyhteistyötä vahvistaminen

- Mahdollistetaan monipuoliset harrastusmahdollisuudet.
- Ehkäistään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.
- Osallistetaan kuntalaisia tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa.
- Päivitetään kunnan ja yhdistysten yhteistyöasiakirja.

Terveellisten elintapojen edistäminen

- Tarjotaan harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.
- Kehitetään kouluruokailua; tukeminen ja arvostuksen lisääminen.

Kulttuurihyvinvointi

- Mahdollistetaan esitystoiminta, näyttelyt ja tapahtumat.
- Kehitetään kulttuurimatkailua paikallisten ja vierailevien ihmisten koettavaksi.
- Mahdollistetaan työ- ja esiintymismahdollisuudet kulttuurialan ammattilaisille ja harrastustoimijoille.
- Päivitetään kulttuurikasvatussuunnitelma.

Taloudellinen hyvinvointi

- Huolehditaan taloudesta, mikä mahdollistaa toimivien palveluiden tuottamisen.
- Panostetaan nuorten hyvinvointiin (työura, opiskelupaikka).
- Tehostetaan palvelumalleja työllistymistä edistävissä palveluissa.

Digitaalisuus eri palveluissa

- Myllykirjasto omatoimikirjastoksi.
- Mahdollistetaan tuen saaminen digipalveluissa.
- Sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen.

Tyrnävä brändin vahvistamisen jatkaminen

- Mukavan arjen kotikunta.

Lisäksi toimenpide-ehdotuksiksi vuodelle 2023 on kirjattu:

- Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien luominen
- Yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy
- Mielenterveyden ja päihitteettömyyden tukeminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Terveellisten elintapojen edistäminen
- Paikallislähtöisen yrittäjyyden ja lähiruoan käytön edistäminen
- Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen
- Olemme lähellä ja saavutettavissa
- Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen
- Avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen mahdollistaminen
- Taloudellinen hyvinvointi
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista

- Työllistymistä edistävien palvelumallien tehostaminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Kulttuurihyvinvoinnin edistäminen
- Digitaalisuus eri palveluissa
- Tyrnävä brändin vahvistaminen
- HYTE-työryhmän kokoonpanon päivittäminen
- Sidosryhmäyhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen varhaiskasvatuksessa

Liikkuva ja Lukeva - kunta: varhaiskasvatuksen yksiköissä on toteutettu erilaisia lapsille suunnattuja tapahtumia ja tempauksia.

Osallisuus- ja järjestöyhteistyö: varhaiskasvatuksen yksiköissä on järjestetty perheille suunnattuja tapahtumia (joulu ja kevät tapahtumat / juhlat).

Terveellisten elintapojen edistäminen: varhaiskasvatuspalveluissa on tuettu lasten terveellisiä ruokatottumuksia jokapäiväisten ruokailujen yhteydessä.

2. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen opetuspalveluissa

Alakoulut

[Liikkuva ja Lukeva - kunta](#)

Murto

- Kirjavinkkaukset, oman kirjaston kehittäminen ja muu yhteistyö kirjaston kanssa
- Oppilaskunnan järjestämää toimintaa. Esimerkkinä tästä, erilaisia turnauksia, luistelutapahtuma ym.
- Keväällä jokavuotinen Talent, jossa oppilaat pääsevät matalalla kynnyksellä osallistumaan omilla esityksillään
- Yhteisiä tapahtumia esim. liikuntaan liittyvää kuten yleisurheilun kolmiottelu syyskuussa.
- Joka syksyinen marjankeruu, jonka tuloksena saamme koko talven puolukat kerättyinä.
- Vuorollaan Rynkeby-juoksu tai Unicef kävely huhti-toukokuussa

Rantarousti/Kirkkomännikkö

- Lukutapahtumat ja tempaukset, osa yhteistyössä kirjaston kanssa
- Lukutaidon monipuolistaminen koulussa lukuvuoden teemana
- Pitkä liikuntavälitunti ja välituntivälinekioski
- Liikuntatapahtumat luokka-asteittain tai koko kouluna
- Rynkeby-juoksu

[Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen](#)

Rantarousti/Kirkkomännikkö

- Kouluympäristön siisteys, kasvattaminen yhteisvastuullisuuteen

[Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä paikallislähtöisen yrittäjyyden edistäminen](#)

Rantarousti/Kirkkomännikkö

- Yhteistyö 4H:n kanssa, metsäretket
- Oppilaskunnan toiminta, oppilaitten osallisuus tapahtumien ja muiden asioiden suunnittelussa

[Mielenterveyden ja päihteettömyyden sekä terveellisten elintapojen edistäminen; yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy](#)

Rantarousti/Kirkkomännikkö

- Kummioppilastoiminta (lukukummit)
- Lukuvuoden teemana Hyvä olla -koulussa, koulun arvot arjessa, yhdessä toimiminen ja kaikkien huomioiminen (kunnioitus, rehellisyys, ystävällisyys)

- Terveystiedon sisällöt oppiaineitten sisällä: terveelliset elintavat, ruokailu, liikunnan merkitys, päihteet ja tupakka

Kulttuurihyvinvointi

Rantarousti/Kirkkomännikkö

- Tiivis yhteistyö kirjaston kanssa, myös näyttelyt

Yläkoulu, Kuulammen koulu

Liikkuva ja Lukeva – kunta

- Kirjailijavierailut ja -messut, lukudiplomin toteuttaminen useissa eri oppiaineissa, Lukumyyrä-toiminta, lukupäivä ja -mielenosoitus
- Välituntiliikunnat, oppilaskunnan järjestämät turnaukset, urheilupäivä syksyllä ja yrittäjäluokan liikuntapäivä keväällä

Ympäristöhyvinvoinnin edistäminen

- Kouluympäristön viihtyvyyden ja toimivuuden kehittäminen yhteistyössä oppilaskunnan kanssa.
- ERASMUS-puiden istuttaminen koulun pihapiiriin osana KV-yhteistyötä.
- Luontoagenttien toiminta, Monimuotoinen metsä -päivä 8. luokkalaisille ja Liminganlahden retki 7. luokkalaisille.
- Sekä henkilökunnalle että oppilaille on järjestetty kyselyt ympäristön viihtyvyydestä, turvallisuudesta ja toimivuudesta. Vastauksia pyritään hyödyntämään tulevan lukuvuoden tilojen suunnittelussa.
- Erilaiset turvallisuuteen ja viihtyvyyteen liittyvät vuosittaiset toimet kuten turvallisuuskävely, poistumisharjoitukset, 8. luokkalaisten NouHätä-turvataitokampanja ja lähiympäristön siivous on toteutettu suunnitelmien mukaan.

Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä paikallislähtöisen yrittäjyyden edistäminen

- Kunnan erilaisista harrastusmahdollisuuksista ja Tuu mukaan! -kerhoista tiedottaminen, koulun omat kerhot. Lisäksi urheiluseurojen edustajat ovat käyneet pitämässä liikuntatunteja yhteistyössä opettajien kanssa.
- Oppilaiden osallisuus on toteutunut muun muassa oppilaskuntatoiminnan kautta (erilaiset koulun toimintaan liittyvät kyselyt ja Päivätyökohteen äänestys) sekä Unelmien koulupäivän suunnittelussa. Oppilaskuntaan äänestämällä valitut oppilaat ovat kehittäneet koulun arkea oppilailta ja henkilökunnalta tulleiden aloitteiden mukaan.
- Oppilaat ovat vastanneet oppitunneilla erilaisiin kunnan toimintaan ja kehittämiseen liittyviin kyselyihin osana yhteiskunnallista vaikuttamista.
- Yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa esimerkiksi: seurakunta (päivänavaukset, vierailu sankarihaudoilla itsenäisyyspäivänä), yrittäjät, Lions Club (perunamarkkinat), 4H (oppilaiden 4H-yritykset ja vierailut yr-oppitunneilla) ja muut yhteisöt (opastettu vierailu Kotiseututalolla, vanhusten ulkoiluttaminen).
- Yrittäjyysluokkien ja -valinnaisaineiden toiminta sekä 9. luokkien vierailut Yrityskylään.
- Jokaisen oppilaan huoltajalle on tarjottu mahdollisuutta keskusteluun luokanohjaajan kanssa.
- Vanhempainiltoja on pidetty luokkatasoisin ja erilaisiin teemoihin liittyen. Lisäksi Koti-koulufoorumi on jatkanut toimintaansa.

Mielenterveyden ja päihdeettömyyden sekä terveellisten elintapojen edistäminen; yksinäisyyden, syrjäytymisen ja koulu-uupumuksen ennaltaehkäisy

- Yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja koulu-uupumusta ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä on jatkettu muun muassa tukioppilastoiminnan kautta ja erilaisilla opetusjärjestelyillä
- Kuraattori- ja psykologiresurssit ovat riittämättömiä. Em. paikkaamassa oli syksyllä hankerahoituksella toinen kuraattori. Kunnassa ei ole koulupsykologia.
- Kevään Kiva-kyselyn perusteella kiusaaminen on vähentynyt entisestään ja yksinäisyyttä kokevien määrä laskenut selvästi.
- 8. ja 9. luokkalaiset vastasivat keväällä laajasti nuorten hyvinvointia kartoittavaan Kouluterveyskyselyyn, jonka tulokset julkaistiin 21.9.2023.
- Arjessa tapahtuvan päihdekasvatuksen lisäksi järjestettiin kokemusasiantuntijan pitämä päihdeluento koko koululle syksyllä sekä some-käyttäjyymiseen ja päihteisiin (erit. sähkötupakointi) liittyvä poliisin luento keväällä.

- Vastuulliseen liikennekäyttäytymiseen ja elämäntapaan kannustava Tappomopo-esitys keväällä 8. ja 9. luokkalaisille.
- Kouluruokailua koskevien palautteiden saattaminen eteenpäin, oppilas- ja henkilökuntaedustus ruokalapalavereissa.
- 8. luokkalaisten Terveellinen elämä ja 9. luokkalaisten Työelämä -MOK
- Kouluterveydenhoitajan tarkastukset on pystytty hoitamaan normaalisti ja terveydenhoitaja on ollut hyvin oppilaiden saavutettavissa koululla. Osana 8. luokkalaisten terveystarkastuksia on toteutettu MOVE-mittaus 7. luokan keväällä.

Kulttuurihyvinvointi

- 7. luokkalaisten kulttuuriretki Ouluun toteutettiin 8. luokan syksyllä Kansainvälisten markkinoiden aikaan
- 8. luokkalaisten Taidetestaaja-reissut Ouluun ja Helsinkiin
- Muut kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset tapahtumat kuten teatteriesitykset, kirjastovierailut ja Kesän portti -tapahtumaan osallistuminen
- Kansainvälisyystoiminta on jatkunut vilkkaana: valinnaisaineet, Erasmus-liikkuvuudet ja -kerhot (oppilasliikkuvuudet Portugali, Espanja ja Tsekki).

3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen teknisissä palveluissa

Puistot ja yleiset alueet

- Puistoja, leikkipaikkoja ja muita viheralueita on hoidettu hoitoluokkien mukaisesti varmistaen kuntalaisille viihtyisät viheralueet. Viheralueiden lisäksi viihtyisyyttä ovat tuoneet vaihtelevat kesäkukkaistutukset.
- Viime vuonna alkanut Tapulipuiston peruskorjaus saatetaan loppuun syksyyn aikana. Myös torin alueen puurakenteet saatiin korjattua loppuun keväällä 2023. Lisäksi torille hankittiin kuntalaisille istumapaikoiksi uusia penkkipöytäryhmiä.
- Kyläkeskuksen alueella aloitettiin maisemanhoitosuunnitelman toteuttaminen siistimällä näkymäalueita ja puistoalueita kaatamalla huonokuntoisia puita ja suorittamalla raivauksia, jotta alueita saatiin viihtyisiksi ja turvallisiksi. Lisäksi Murron alueella on tehty raivauksia ja parannettu risteysalueiden näkymiä.
- Kunta osallistui itsenäisesti alkukesästä Miljoona roskapussia kampanjaan. Tämän avulla saatiin koko kylää siistimmäksi. Kunta vei roska-astioita kyläkeskuksen torille, Murtoon, Temmekselle ja Markkuulle.

Liikuntapaikat

- Vuoden 2023 aikana saadaan lähes valmiiksi 2 merkittävää Tuunaa Tyrnävää-hanketta, joiden avulla luodaan kuntalaisille hyvät mahdollisuudet hyvinvoinnin parantamiseen. Viime vuonna aloitettu Palkin frisbeegolfrata valmistuu loppuvuoden aikana ja myös kuntalaisten äänestyksellä valittu Roustinrannan ulkokuntoilupiisto valmistuu suurilta osin tämän syksyn aikana.
- Murtoon valmistui yhteistyössä Murron kyläyhdistyksen kanssa koulun piha-alueelle pump track -rata pyöräilyyn. Rata on varsinkin koululaisten suosiossa.
- Tyrnävän kyläkeskuksen kuntosadalle rakennettiin yhteistyössä Tyrnävän kirkonkylän kyläyhdistyksen kanssa levähtämisaikaa Fyrstenin sillan lähetyillä. Levähdyspaikalla on hienot näkymät Tyrnäväjoen koskelle.
- Uusi kilpailutus liikunta-alueiden talvihoidon toteuttamiselle

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen ruokapalveluissa

Terveellisten elintapojen edistäminen

Koulujen 3lk:n, 5lk:n, 8lk:n ja lukion 2. vuosikurssin oppilailta on kerätty palautetta kouluruokailusta ja kouluruokaan liittyen ja päiväkotien ikäisiltä lapsilta on kerätty palautetta päiväkodissa tarjottavista välipaloista. Saatuja palautteita on käytetty koulu- ja päiväkotiruokien ja ruokailun kehittämisen tukena. Koulujen ruokasaleissa on havainnollistettu syntyvää lautashävikkiä erilaisten infotaulujen avulla. Lisäksi koulujen ja päiväkotien lapsia ja henkilökuntaa on kannustettu miettimään keinoja, miten syntyvää hävikkiä voisi pienentää.

Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan lounaalla joka päivä lautasmallin mukainen ateria. Salaattipöydän tarjonnassa otetaan huomioon satokauden kasvikset, juurekset ja hedelmät. Ruoka valmistetaan suomalaisista raaka-aineista ja lähialueen tuottajien tuotteista. Ateriapalveluissa henkilöstö koulutuu ja pitää yllä ammattitaitoa erilaisten koulutusten kautta. Ateriapalvelut, sihy ja vaka ovat lähteneet mukaan Tervettä kasvua - ruokahankkeeseen. Hanke

starttaa virallisesti käyntiin syksyn 2023 aikana. Hankkeen kulmakivet sovitaan tarkemmin syksyn aikana, mutta tarkoituksena on yhteistyössä kehittää päiväkotien ja koulujen ruokakasvatusta työpajojen ja toiminnan avulla.

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstö on työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattorin ja elinkeinojen kehittämisen toimijoiden ohella ollut hyvinvointitapahtumien pääjärjestäjä. Hyvinvointitapahtumia oli toimintakaudella 2022-2023 kuusi tapahtumaa. Hyvinvointitapahtumiksi voitaisiin laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella 2022-2023 toteutui siis noin 70 kpl. Kaikissa KuVa-palveluiden järjestämissä tapahtumissa oli yhteensä noin 9000 kävijää.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden laadukas, tavoitteellinen työskentely on näkynyt muun muassa hyvänä medianäkyvyytenä:

mm. Lukemisen edistämisen hankkeiden,

elokuun 2022 taidenäyttelyn (Oulun taidemuseoyhteistyö),

Oulu2026 -rauhankoneiden sekä Marrastulet-tapahtumakokonaisuuden osalta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat mukana järjestämässä suurta osaa kunnan tapahtumista ja viestii niistä monikanavaisesti. Lisäksi kulttuuritoimi koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman päivitstyötä, Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen osallistumista ja on mukana erilaisissa matkailun edistämiseen sekä viestintään liittyvissä hankkeissa ja toimenpiteissä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kulttuuripalveluissa

Kunnan taidekokoelmaa on kartoitettu, kuntotarkastettu ja uudelleen kuvattu yhteistyössä Oulun taidemuseon aluetaidemuseon tutkijoiden kanssa. Elokuussa 2022 järjestettiin Tyrnävän kunnan taidekokoelmasta kuratoitu näyttely yhteistyössä Oulun Taidemuseon kanssa. Yhteistyö jatkui keväällä 2023 taidelahjoituksen kuratoinnin osalta. Myös syksyllä 2023 on nostettu esiin taidemuseoyhteistyönä saadun lahjoituskokoelman teoksia. Näyttely ja taidelahjoitus saivat myös hienosti medianäkyvyyttä, joten Tyrnävän kunnan asema kulttuurikuntana vahvistui.

Kulttuuritoimi on mahdollistaja, koordinoija ja viestijä niin kuntaorganisaation sisällä kuin sidosryhmienkin kanssa. Kulttuuritoimi vahvistui, kun osa-aikainen kulttuuriohjaaja aloitti työskentelyn Tyrnävän kunnassa toukokuussa 2022. Yksi kulttuuriohjaajan tehtävistä on tapahtumatuotannon lisäksi edistää kulttuurikasvatussuunnitelman päivitstyötä. Päivitstyö saatiin päätökseen, kun kulttuurikasvatussuunnitelma saatiin 21.6.2023 sivistyslautakunnan hyväksymänä osaksi Tyrnävän kunnan perusopetussuunnitelmaa. Kulttuurikasvatussuunnitelma tulee myös varhaiskasvatussuunnitelman liitteeksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kirjastopalveluissa

Kuluvana toimikautena kirjasto on panostanut edelleen lasten ja nuorten kirjastotyöhön. Kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä ohjaa opetussuunnitelman liitteenä oleva Tyrnävän lasten ja nuorten kirjastopolku. Kirjasto tarjoaa kouluille kirjavinkkauksia, kirjastonkäytön opetustuokioita sekä mahdollisuuksien mukaan myös kirjailijavierailuja.

Myllykirjasto muuttui maaliskuussa 2023 omatoimikirjastoksi ja kirjaston palveluaika laajeni. Kirjasto palvelee nyt joka päivä klo 8-21 siten, että normaalien asiakaspalveluaikojen ulkopuolella asiakkaat pääsevät käyttämään kirjastoa itsenäisesti kirjautumalla sisään kirjastokortilla ja pin-koodilla. Asiakkaat ovat olleet hyvin kiitollisia tästä mahdollisuudesta.

Kirjakaapit Temmeksellä ja Murrossa palvelevat entiseen tapaan joka päivä klo 5-23 välisenä aikana.

Alkuvuodesta pieniä muutoksia tehtiin myös kirjaston sisällä. Entinen musiikkihuone muuttui nuortenhuoneeksi, jonne siirrettiin osa nuorten aineistosta. Musiikkiaineisto sai uuden paikan lasten ja nuorten osaston perältä. Nuortenhuoneeseen hankittiin myös piano, jota asiakkaat voivat kirjaston aukioloaikoina käyttää kuulokkeiden avulla.

Kesän kynnyksellä myös kirjaston lainattavaa urheiluvälinekokoelmaa laajennettiin, pallojen, mölkkypelien ym. lisäksi kirjastosta on voinut lainata sup-lautoja ja tennismailoja.

Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta kokoonnuttiin eri alojen kumppaneiden kanssa kaksi kertaa alkuvuodesta 2023. Keskeisin käsiteltävä asia oli jo perinteeksi Tyrnävällä muodostunut Lukuviikko, teemalla Koko Tyrnävä lukee. Lukuviikolla 17.- 23.4.2023 järjestettiin monenlaista ohjelmaa kirjastossa, kouluilla ja varhaiskasvatuksen yksiköissä.

Kirjastossa lukuviikon ohjelmassa olivat mm.

- Suomen kirjastomuseon ”Kielletyt kirjat” -näyttely
- sarjakuvataiteilija Jaana Suorsan pitämät sarjakuvapajat
- kirjastonuokkarit eri ikäisille lapsille ja nuorille
- Janne Nevalan Viis kirjaa, viis laulua -kirjastokeikka
- Lukuilto-ilta Myllykirjastossa klo 18–20, yhteistapahtumana Uusien tyrnäväläisten illan ja kunnan palvelumessujen kanssa
- Lasten lauantai klo 11-14, mukana Nuojuan teatteripaja ”Kaikki on ihan kraak! - Vahvuusvaris maatilalla” esityksellä

Muita kirjastossa järjestettyjä tapahtumia kuluvana toimikautena:

- Lainanpäivä 8.2., poistokirjamyynti
- 14.2. Ystävänpäivän konsertti Pentti Punkin Syntymäpäivä
- helmi- ja maaliskuussa kirjastonuokkarit eri ikäisille lapsille, yhteistyössä nuorisotoimen kanssa
- AS-lukion taidetapahtuma lehtisalissa, tapahtuman järjestelyt ja ohjelma lukiolaisten toimesta
- 11.4. aloitti Villen lukupiiri, jatkuu syksyllä
- 23.5. Yrtti-ilta, osall. 32
- 24.5. kirjasto oli mukana kotiseututalolla ”Sekasointuja - L.Onerva” tapahtumassa
- 31.5. kirjasto oli mukana Kesänportti tapahtumassa lastenkirjoista tutun ”Herra Hakkaraisen” kanssa
- 12.-13.6. Pikkukulkuri kiertue Tyrnävän eri kylillä
- 5.7. kirjaston lehtisalissa esiintyi Jukka Lamminen, lauluja Eino Leinon runoista

Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan -hanke. Hankkeen tavoitteena on innostaa nuoria lukemaan ja lisätä heidän kiinnostustaan kirjoihin kirjailijavierailujen kautta. Kolmeen kuntaan Tyrnävälle, Liminkaan ja Kempeleeseen kutsutaan kirjailijavierailijoita, jotka innostavat nuoria lukemaan. Hanketta hallinnoi Tyrnävän kunta ja hankkeen suunniteltu toiminta-aika on 1.1.2022-31.12.2023. Hankkeen aikana kunnissa ovat vierailleet Jyri Paretskoi, Salla Simukka, J.S. Meresmaa sekä Alekski Salusjärvi.

Lukupoluilla -hanke. Kirjasto on mukana viiden kunnan yhteisessä Lukupoluilla-hankkeessa, jossa vahvistetaan ja edistetään paikallista ja alueellista lukutaitotyötä verkostoitumalla. Tavoitteena on hyvien käytäntöjen, ideoiden ja osaamisen vaihtaminen ja kerääminen yhteen sekä luoda yhteiset tavoitteet ja menetelmät, joilla tähdätään kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen ja toimenpiteiden toteuttamiseen. Hanketta hallinnoi Tyrnävän kunta ja hanke kestää vuoden 2023 loppuun.

Lukemisen supervoimaa -hanke. Tyrnävän kunta on mukana Oulun kaupungin hallinnoimassa Lukemisen supervoimaa -hankkeessa, jonka päätavoitteena on innostaa lapsia ja nuoria lukemaan sekä tukea heidän lukutaidon kehittymistään. Lisäksi hankkeella pyritään levittämään lukemaan innostavaa pedagogiikkaa kaikkiin hankkeen kuntiin sekä järjestämään kohtaamisia ja toisilta oppimisen paikkoja verkoston kaikissa kunnissa. Verkostoon kuuluvat Oulun ja Tyrnävän lisäksi, li, Liminka ja Raahe. Hanke kestää vuoden 2023 loppuun. Hanke saa rahoituksensa Lukuliikkeen toiminta-avustuksesta.

Kipinää kirjastosta - erityisryhmien kirjastopalveluiden kehittäminen -hanke. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja, joilla vahvistetaan kehitysvammaisten ja muiden erityisryhmien keskuudessa kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tunnettavuutta ja vaikuttavuutta. Hankeajaksi on palkattu 50 % työntekijä, joka toimii yhteistyössä kirjaston henkilökunnan kanssa erityisryhmien kirjastopalveluiden edistämiseksi. Hankeaika 2024 vuoden loppuun.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikuntapalveluissa

Liikuntatoimi on tehnyt yhteistyötä mm. Pohjois-Pohjanmaan Liikunta- ja Urheilu ry:n, kunnan muiden osastojen, Tyrnävällä toimivien urheiluseurojen, Lakeuden kansalaisopiston, Tyrnävän 4H-yhdistyksen, MLL:n, kyläyhdistyksiensä, Lakeuden Palveluyhdistyksen, seurakunnan ja eri yritysten kanssa järjestämällä urheilukouluja, erilaisia tapahtumia ja pelivuoroja sekä ohjattua liikuntaa. Liikuntatoimi oli vuonna 2022 mukana järjestämässä 416 tapahtumaa, joihin mukaan lasketaan yksittäiset liikuntatapahtumat, kilpailut, urheilukoulut ja kunnan järjestämien harrasteryhmien harjoituskerrat. Näissä tapahtumissa liikutettiin yhteensä noin 1600 osallistujaa.

Tyrnävän kunnan liikuntatarjotin, vuorot ja liikuntapaikat löytyvät Tyrnävän kunnan verkkosivuilta:

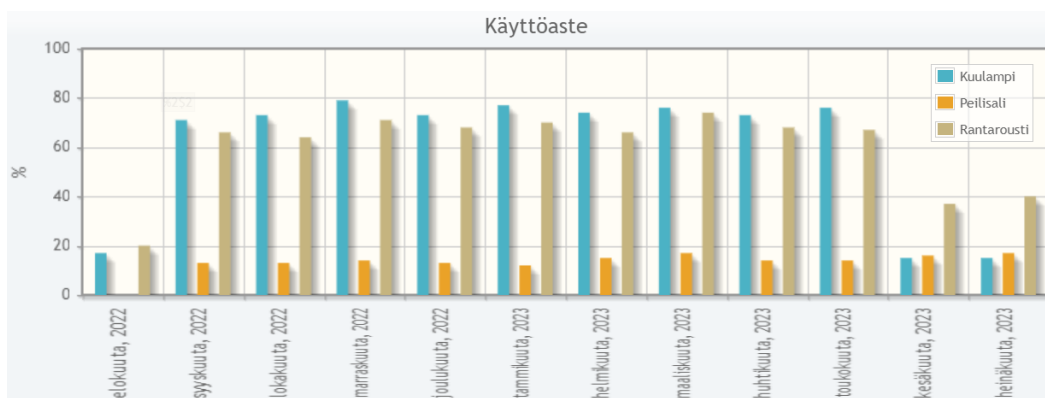
<https://www.tymnava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikuntapalvelut.html>. Liikkuvat-ohjelman puitteissa on tarjottu kuntalaisille maksuttomia vuoroja liikuntatiloihin.

Tymnävän seuratoiminta vuonna 2022

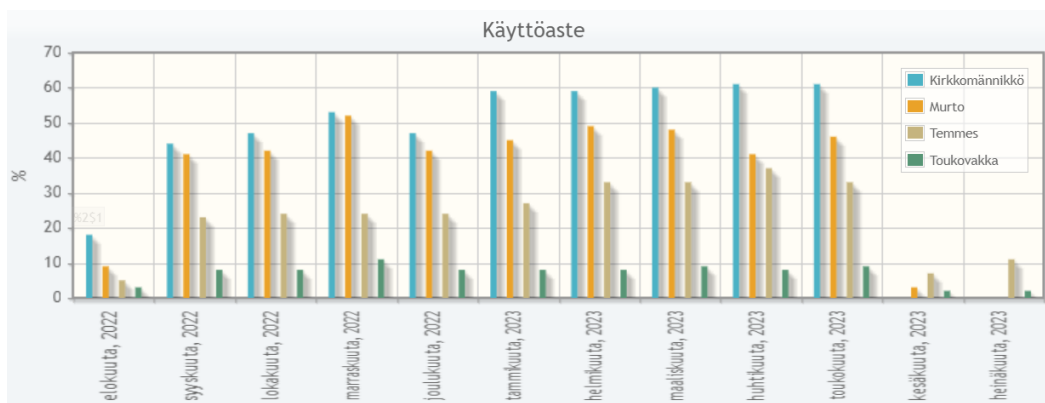
Tymnäväläiset urheiluseurat järjestivät vuonna 2022 yhteensä 1535 harjoitusta, joissa oli yhteensä 19 964 osallistujaa. Harjoituksista noin 65 % oli suunnattu nuorille, ja nuorten osuus kaikista osallistujista oli noin 72 %.

Kunnan avustuksien avulla urheiluseurat järjestivät vuoden 2022 aikana yhteensä 1535 harjoitusta, joihin osallistui 19964 henkilöä. Avustuksia jaettiin vuonna 2022 yhteensä 19 179,50 €, josta perusavustuksen osuus oli 10 000 € ja kohdeavustuksen osuus 9 179,50 €.

Liikuntahallien käyttöaste aikavälillä 1.8.2022 – 31.7.2023 klo 15-21.

Liikuntasalien käyttöaste aikavälillä 1.8.2022 – 31.7.2023 klo 15-21.

Liikuntasihteerin lisäksi liikuntatoimessa on työskennellyt liikuntakoordinaattori kesäkuusta 2023 alkaen. Jatkossa tavoitteena on lisätä tarjotun liikuntaneuvonnan määrää sekä kehittää ja monipuolistaa liikuntatarjontaa entisestään. Liikuntatoimen toimintaa tehdään entistä näkyvämmäksi kuntalaisille osallistumalla erilaisiin tapahtumiin sekä tehostamalla viestintää. Kuntakumppanuus Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa auttaa laajentamaan yhteistyötä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusnuorisotyössä

Perusnuorisotyössä kohdattiin suurin osa perusnuorisotyön piirissä olevista kuntalaisista. Nuorisotyötä toteutettiin nuorisotilatoiminnan, koulussa tehtävää nuorisotyötä lautapeliin ja kahvittelujen merkeissä, erilaisten tapahtumien, aktiviteettien, retkien, jalkautuvan nuorisotyön sekä digitaalisen nuorisotyön keinoin.

Nuorisotilatoimintaa toteutettiin kolmessa taajamassa – Kirkonkylällä, Murrossa ja Temmeksellä. Tammikuussa 2023 olemme ottaneet käyttöön kuntaliiton ylläpitämän nuorisotyön sovelluksen, jonne raportoimme nuorten kohtaamiset kaikissa nuorisotoimen järjestämässä toiminnoissa. Nuorten kohtaamisia ajalla 1.1.2023.-1.8.2023 on tullut jo 3000.

Nuorisotyöhön saatiin vuoden 2023 huhtikuussa lisää resursseja. Tällä hetkellä nuorisotoimella on vastaavan nuoriso-ohjaajan lisäksi kaksi vakituista nuoriso-ohjaajaa.

Etsivän nuorisotyön asiakkaiden tyytyväisyyttä ja palveluihin kiinnittymistä seurataan jatkuvasti Sovari asiakastytyväisyys kyselyn avulla. Kyselyn avulla nuoret voivat itse nimetä, miten etsivä nuorisotyö on heitä auttanut ja antaa myös kehitysideoita etsivään nuorisotyöhön jatkoa varten. Vuoden 2022 aikana asiakkaat kokivat saaneensa etsivästä nuorisotyöstä eniten keskusteluapua sekä tukea harrastuksiin, terveyteen, opiskeluun ja virastoasioihin liittyvissä asioissa. Vuoden 2022 aikana 100% Tyrnävän etsivän nuorisotyön asiakastytyväisyys kyselyyn vastanneista nuorista suosittelisi etsivää nuorisotyötä muille.

Oppivelvollisuuslakiuudistuksen myötä oppilaitosyhteistyötä on alettu tekemään etsivässä nuorisotyössä yhä enemmän ennakoivalla ennaltaehkäisevällä otteella. Oppilaitoksissa toimivia tahoja tiedotetaan Tyrnävän etsivästä nuorisotyöstä ja tarjotaan mahdollisuutta oppilaitoksille ja opiskelijoille olla matalalla kynnyksellä yhteydessä, jotta opiskelijoilla olisi saatavilla paremmin varhaista tukea ja apua opintoihinsa. Ennakoivassa etsivässä nuorisotyössä oppilaitosyhteistyön yhteydenotot kohdennetaan suoraan oppilaitoksiin, joissa tiedetään paikkakuntalaisia nuoria aloittaneen opiskelemaan.

Yksilöohjauksen lisäksi etsivässä nuorisotyössä on myös ryhmämuotoista toimintaa kohdeikäryhmään kuuluville nuorille. Viikoittain on järjestetty Koivulakahvit Koivulassa, joka on ollut matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa vertaistuen lisäksi nuori saa halutessaan tukea ja ohjausta omaan tilanteeseensa. Koivula-kahveilla on ollut mukana myös nuoriso-ohjaaja, joka omalta osaltaan on ollut madaltamassa entisestään siirtymävaiheessa olevien 16–18-vuotiaiden nuorten kynnystä osallistua etsivän nuorisotyön tarjoamiin palveluihin. Koivulakahvien lisäksi etsivä nuorisotyö tarjoaa myös viikoittain avointa liikuntatoimintaa 16–28-vuotiaille nuorille.

5. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hallinnon ja kehittämisen osastolla

Hallinto- ja kehittämiosastolla koordinoitiin yhteistyössä seurakunnan kanssa syksyn aikana toteutetut Riittävän hyvä vanhempi- tilaisuudet vauva- ja leikki-ikäisten ja murrosikäisten vanhemmille. Tapahtumissa kuultiin asiantuntijoita ja keskusteltiin vertaistuellisesta näkökulmasta vanhemmuudesta.

Elinkeinojen kehittämisen ja viestinnän palvelualue on osallistunut aktiivisesti vuosikellon mukaisten tapahtumien suunnitteluun, viestintään ja järjestämiseen. Temmeksen meijerille kesäksi 2023 toteutettu Tyrnävän infopiste tarjosi kesätyöpaikan paikallisille nuorille. Viestinnässä oli kesäkuusta lokakuulle harjoittelija oppilaitosyhteistyössä. Lisäksi elinkeinojen kehittäminen on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeeseen sekä matkailun edistämiseen liittyvissä hankkeissa ja toimenpiteissä. Viestinnässä kuntalaisia tavoitetaan monikanavaisesti verkkosivujen, sosiaalisen median sekä perinteisen median kanavilla. Kuusi kertaa vuodessa julkaistun kuntatiedotteen kautta niin kunnan kuin yhdistystoimijoiden järjestämät palvelut, tapahtumat ja kerhot tavoittavat kuntalaisia. Medianäkyvyyttä on rakennettu suunnitelmallisesti ja sosiaalisen median kanaviin asetetut tavoitteet seuraajamäärien kasvulle ovat toteutuneet niin facebookissa kuin instagramissa.

Yhdyskuntasuunnittelun palvelualueella on vuoden 2023 kuluessa valmisteltu Palkin sekä Kirkonseudun asemakaavan uudistuksia, joiden kautta kehitetään kuntalaisten lähiympäristöjä. Palkin asemakaava-alueelle on mahdollistettu Palkin virkistysalueen edelleen kehittämistä. Kylien yhteistyösopimuksien osalta on päivitetty Markkuun yhteistyösopimusta sekä laadittu yhteistyösopimukset Murtoon ja Temmekselle. Suutarinkylä-Ylipään kyläyhdistyksen kanssa on aloitettu yhteistyösopimuksen valmistelu. Kylien yhteistyösopimusten kautta pyritään kirjaamaan ylös yhteisesti kyläyhdistysten ja kunnan eri palvelualueiden kanssa toteutettavia kyläläisten lähipalvelujen ja -ympäristön kehittämistoimenpiteitä sekä aikataulutamaan niiden toteutusta suhteessa kunnan käytettävissä oleviin toimintaresursseihin.

Työllisyyspalveluiden toiminta on kuvattu kappaleessa *2.3 Työllisyyskatsaus*.

6. Hyvinvoinnin edistäminen yrityksissä

Tyrnävän Kehitys Oy

Tyrnävän Kehitys Oy:n tehtävänä on Tyrnävän elinkeinonpalvelut ja niiden kehittäminen kokonaisvaltaisesti. Palvelut kohdistuvat pääsääntöisesti toimiviin yrityksiin, kuntaa sijoittuviin yrityksiin ja alkaviin yrityksiin. Kunnan elinvoiman kehittämisen näkökulmasta kehitysyhtiön toiminta on laaja-alaista, josta tärkeimpänä on yritysten kanssa tehtävä yhteistyö. Tärkeänä pidetään myös alueellista yhteistyötä; rahoittajin, koulutusorganisaatioihin, muiden kuntia elinkeinotoimijoihin jne.

Kehitysyhtiön suorat toimet yritysten henkilöstön hyvinvointiin ovat rajalliset. Näistä kun aina vastaa suoraan

työnantaja. Tyrnävän Kehitys Oy:n panos yritysten ja yrittäjien hyvinvointi ja terveyteen on huomioitu muun muassa yritystapaamisissa, jolloin keskustellaan henkilöstön ja yrittäjän hyvinvoinnista. Henkilöstön ja yrittäjän hyvinvointi mahdollistaa paremman tuloksen teon ja jaksamisen jokaisen työssä.

Toimenpiteet, joissa yrittäjien hyvinvointia parannetaan, on tehty yhdessä Tyrnävä Yrittäjät ry:n kanssa. On järjestetty hyvinvointitilaisuuksia erilaisilla teemoilla. Näitä ovat olleet muun muassa kauneus- ja hyvinvointi, joka oli tarkoitettu enemmän Naisyrittäjille, kaikille yrittäjille hyvinvointi-ilta, jossa ulkoilua, palautumiseväitä, vinkkejä hyvinvointiin jne. Lisäksi kehitysyritys on järjestänyt erilaisia tapahtumia yrittäjille. Nämä eivät suoraan ole hyvinvointiin ja terveyteen suunnattuja tilaisuuksia. Tilaisuudet on kohdistettu tarkemmin johonkin ajankohtaiseen kuten esim. yritysrahoitukseen, yrityksen kasvun mahdollisuuksiin jne. On myös järjestetty tilaisuuksia ilman ohjelmaa, nämä ovat niin sanottuja porinatilaisuuksia, joissa yrittäjät tutustuvat muihin yrittäjiin ja voivat vapaasti kertoa omasta toiminnastaan. Näissä esille monesti nousee yrittäjän jaksaminen, haasteet jne., joita sitten voidaan yhdessä työstää ja saada vinkkejä kehitystoimille.

Tyrnävän Kehitys Oy tulee jatkossakin järjestämään yksin ja kumppaneiden kanssa tilaisuuksia yrittäjille. Aiheet tulevat vaihtumaan kysynnän mukaan. Myös hyvinvointi tulee niissä esille. Yrityksissä tapahtuvan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ei ole tehty erillistä suunnitelmaa. Se on haasteellista, kun kehitysyrityksen resurssit ovat kovin rajalliset, organisaatiossa työskentelee yksi henkilö. Kehitysyritys näkee parhaan tuloksen kyseisessä asiassa saavutettavan, kun tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Tyrnävän Kehitys Oy:n huolehtii omasta hyvinvoinnista. Tehtävää voi mahdollisuuksien mukaan hoitaa etätöyönä kuitenkin niin, että siitä ei ole haittaa yhtiön toiminnassa. Julkisesti on tiedossa, että toimitusjohtaja on aktiivinen liikkuja ja tältä osin niin fyysinen hyvinvointi on kunnossa ja se tukee henkistä hyvinvointia tehtävän hoitamiseksi. Työhyvinvointia painottaa myös lähiesihenkilö säännöllisesti ja yhtiön hallitus tukee henkilöstön hyvinvointia koskevia toimia.

7. Hyvinvoinnin edistäminen yhdistyksissä

Yhdistyksillä on merkittävä rooli kunnan elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä. Yhdistykset järjestävät kuntalaisille mm. kerho- ja vertaistoimintaa, liikuntapalveluja, kulttuuritoimintaa, tapahtumia ja tilaisuuksia ja tukevat näin kunnan yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kunnassa toimii myös elinkeinoelämän, alkutuotannon ja yleisen turvallisuuden edistämiseen keskittyviä yhdistyksiä, esim. Tyrnävän yrittäjät, maatalouteen liittyvät yhdistykset sekä Vapepa ja SPR. Yhdistyksillä ja kunnalla on sama päämäärä: kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja ennaltaehkäisevien toimintojen tuottaminen. Yhteiseen päämäärään pääsemiseksi kunta haluaa tukea yhdistystoimintaa tunnustamalla yhdistysten merkityksen kunnalle, tarjoamalla maksuttomia tiloja yhdistysten käyttöön, maksamalla järjestöavustuksia, tukemalla yhdistysten toimintaa nimetyn järjestöyhdyshenkilön avulla, ottamalla yhdistykset mukaan kunnan toimintojen suunnitteluun, viestimällä yhdistysten toiminnasta kuntalaisille sekä kutsumalla yhdistykset säännöllisesti koolle.

Vuonna 2023 järjestöavustuksia jaettiin 26 eri yhdistykselle yhteensä 36 700€. Lisäksi liikuntatoimen kohdeavustuksina myönnetään noin 8 000€ vuoden 2023 aikana sekä tapahtuma-avustuksia 300€ per tapahtuma. Tapahtuma-avustuksen hakija voi saada avustuksen myös kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kanssa yhdessä järjestettävistä tapahtumista, esimerkiksi kunnanmestaruuskisoista, turnauksista, puulaakeista ym. liikuntaa edistävästä tapahtumista.

Yhdistysiltoja järjestettiin vuonna 2023 kaksi kappaletta maalisi- ja lokakuussa sekä lisäksi kyläfoorumi keväällä ja kyläporinat syksyllä. Kyläporinat ovat kunnan ja kylätoimijoiden yhteinen tilaisuus ja kyläfoorumi on vuosittain vaihtuvalla kylällä järjestettävä seminaari, jossa on kyläyhdistyksille ajankohtaista sisältöä ja ohjelmaa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tyrnävän seurakunnassa

Tyrnävän seurakuntaan kuului vuoden 2022 lopussa 5510 jäsentä, eli 84 % tyrnäväläisistä oli seurakunnan jäsenenä. Tyrnävän seurakunta palvelee seurakuntalaisia koko kunnan alueella. Toimitiloja seurakunnalla on kuntakeskuksen lisäksi Murrossa ja Temmeksellä sekä Kolmikannassa sijaitseva kesäkotina. Työntekijöitä seurakunnalla oli vuoden lopussa 15 henkilöä. Seurakunnan toimintaa suunnataan kaikenikäisille, mutta omassa erityisasemassaan ovat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä johtuen seurakunnan ja kunnan nuoresta ikärakenteesta. Diakoniatyöllä seurakunta vastaa ihmisten avuntarpeeseen, olipa kyseessä aineellinen tai henkinen apu. Seurakunnan työn ydintä on jumalanpalveluselämä, jonka kautta tuodaan kristillinen sanoma läsnä olevaksi niin arjessa kuin juhlassa, niin ilon

kuin surun hetkinä. Tynävän seurakunnan työnäkynä on olla avoinna oleva yhteisö, joka kutsuu mukaan ja toisaalta, kun Tynävällä jotain tapahtuu, niin seurakunta haluaa olla siellä läsnä. Tynävän seurakunta haluaa toimia yhteistyössä niin Tynävän kunnan kuin kaikkien paikkakunnalla toimivien ihmisten kanssa työtä tekevien yhteisöjen kanssa. Seurakunta ei ole vain rakennuksia ja viranhaltijoita, vaan se on kaikkien jäsentensä muodostama yhteisö, jolloin sillä on oma huomattava merkityksensä tynäväläisten hyvinvoinnissa.

2 Indikaattorien ja muun tutkimustiedon osoittama hyvinvointi

Tynävän kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa (7.11.2022) ja hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa (7.11.2022) on kuntalaisten hyvinvointia arvioitu indikaattoritietojen (THL, Sotkanet jne.) avulla. Valittuja indikaattoreita oli noin 80. Keskeisiä seurattavia indikaattoreita ovat koettu fyysinen, psyykinen ja henkinen terveys eri ikäryhmissä, koulupudokkaiden määrä, nettomuutto kuntaan, yritysten määrä ja työllisyysaste. Indikaattoritiedot päivittyvät hitaasti, noin kahden vuoden välein. Tässä hyvinvointikatsauksessa on huomioitu ne indikaattoritiedot, jotka ovat päivittyneet vuosiraportin 2022 julkaisun jälkeen. Muita hyvinvoinnin mittareita tässä vuosiraportissa ovat tilastokeskuksen ja työllisyyden kuntakoikeilun PowerBI:n tilastot, yksiköiden omat seurantatilastot (esimerkiksi jatko-opintoihin sijoittuminen) sekä kouluterveyskyselyn tulokset 9/2023.

1. Tynävän kunnan aluekehitys/väestö

Tynävän kunnan väkiluku on 6562 henkilöä (Sotkanet, 2022). Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta (2021) on -0,47%.

Merkittävä piirre Tynävän väestön rakenteessa on sen nuorten kuntalaisten suuri osuus. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 30,1 %:ia, kun koko maan vastaava luku on 15,4 %:ia (Tilastokeskus 2022.)

2. Elinvoima

Elinvoiman näkökulmasta Tynävän vahvuudet ovat etenkin haja-asutus alueella asumisen mahdollisuudet ja turvallisuus sekä meidän Tynävä brändi (lähellä kaupunkia, mutta voi asua väljästi, toimivat palvelut sekä mukava elämä ja rauha).

Yrittäjät ja vahva elinkeinotoiminta ovat paikkakunnan taloudellisen hyvinvoinnin perusedellytys.

Gini-kerroin kuvaa alueellista tulonjakoa. Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Tynävä sijoittuu koko maan keskiarvoa paremmalle tasolle gini-kertoimen ollessa 22,2, Pohjois-Pohjanmaalla 26,7 ja koko maassa 29,1 (2021). Arvolla nolla tulot olisivat jakautuneet tasaisesti kaikkien alueen asukkaiden kesken.

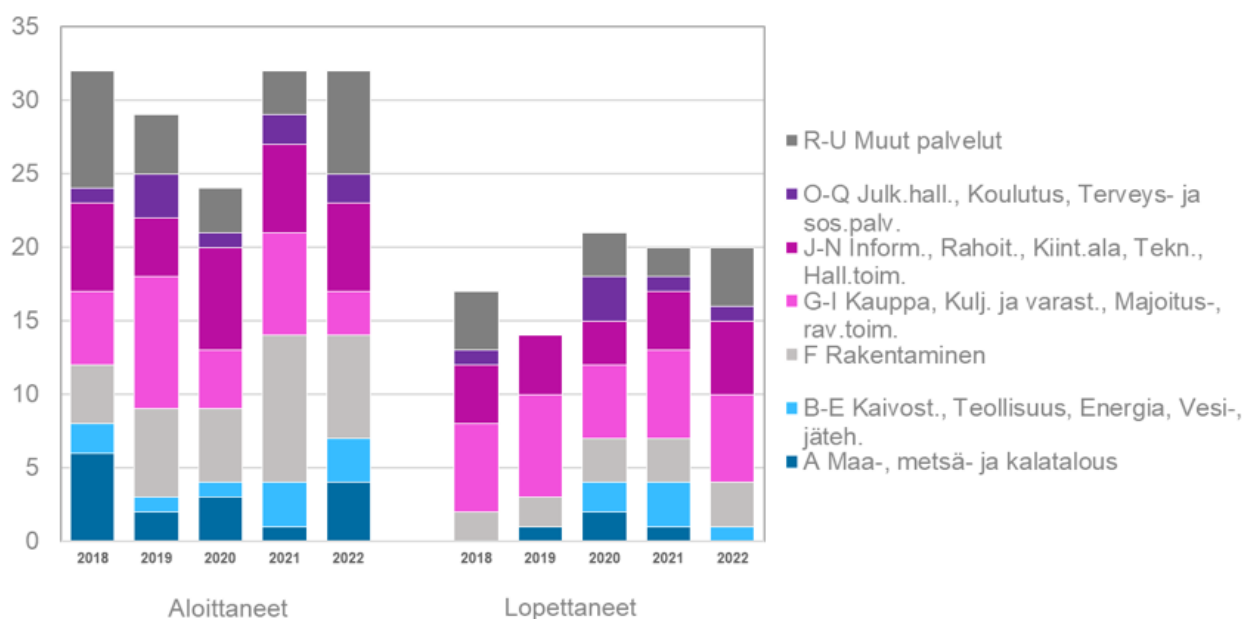
2.1 Elinvoimarakenne

Tynävällä julkinen hallinto ja maanpuolustus, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut työllistää 30,6%:ia (2021) työllisistä. Seuraavaksi tulevat tukku- ja vähittäiskauppa (21%), rakentaminen (12,6%) sekä teollisuus (10,2%). Maa-, metsä-, ja kalatalouden työllistävyys on tippunut huippuvuoden 2014 lukemasta (16%) 6,9%:iin (2021). Tynävällä maatalous on kuitenkin edelleen vahva osaamisen alue. Maatilat ovat erikoistuneet tuotantosuunnittain pääosin perunanviljelyyn, viljanviljelyyn tai karjanhoitoon. Tilojen peltopinta-ala on maan korkeimpia - yli 78 ha/tila. Tynävän 140:llä maatilalla on käytössään peltoa n. 11 500 ha. Tynävän kunta on hallinnoinut vuoden 2013 alusta maaseutuhallinnon Tynävän yhteistoiminta-alueetta, jonka muodostavat Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen ja Tynävän kunnat. Tynävä on mukana myös Nouseva Rannikkoseutu ry:n toiminnassa, joka rahoittaa maaseudun hankkeita ja yrityksiä.

2.2 Yritykset

Tynävälle perustettiin uusia yrityksiä vuonna 2022 32 kappaletta. Eniten uusia yrityksiä perustettiin rakentamisen, muiden palveluiden sekä informaation, rahoituksen, kiinteistöalan, tekniikan ja hallinnon aloille. Vuonna 2022 lopettaneita yrityksiä oli 20 kappaletta (Tilastokeskus/yritykset, Seutunet).

Aloittaneet ja lopettaneet Yritykset Tymävällä 2018 - 2022.

Elinkeinoelämää kehittämään on Tymävälle perustettu vuonna 2021 Tymävän Kehitys Oy, jonka tarkoitus on tarjota yrittäjälle yksi luokku, jonka kautta voi saada neuvontaa, sparrausta ja apuja eri ideoihin ja tarpeisiin. Tymävän kehitys Oy:n toimitusjohtaja aloitti työssään lokakuussa 2021. Yritysyhteistyöstä sekä Tymävän Kehitys Oy:n ensimmäisestä toimintavuodesta voi lukea lisää laajasta hyvinvointikertomuksesta- ja suunnitelmasta 2021 - 2025.

2.3 Työllisyyskatsaus

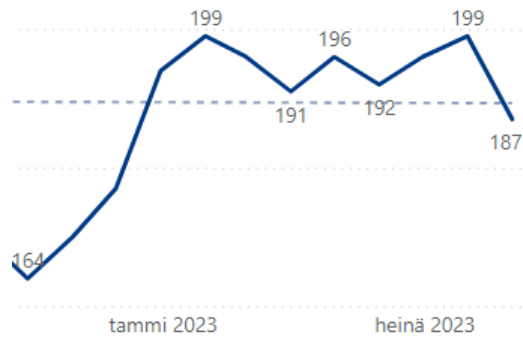
Tymävä on mukana työllisyyden kuntakokeilussa (2021 - 2024). Lisäksi Tymävän kunta on mukana valmistelemissa TE2024-uudistusta yhteistyössä Oulun ja muiden kuntien (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala) kanssa. Tavoitteena on rakentaa työllisyysalue, jossa Oulu olisi järjestämistä vastuukunta, joka vastaa siitä, että lakisääteiset palvelut järjestetään kaikille 11 kunnan kuntalaisille ja siitä, että palveluita on saatavilla yhdenvertaisesti. Lähikunnat järjestäisivät tietyt lähipalvelut itse. Tymävän kunnan tavoitteena on järjestää etenkin ne palvelut jatkossakin, joita työllisyyden kuntakokeilussa on järjestetty kuten työllistymissuunnitelmat, työllistymisen tukeminen ja seuranta, työvoimapolitiittiset lausunnot, työkokeilut, koulutuskokeilut, aktivointisuunnitelmat ja monialaiset työllistymistä edistävät suunnitelmat.

Laajan hyvinvointisuunnitelman 2021 - 2025 yksi tavoitteista on työllisyyden kuntakokeilussa onnistuminen ja moniammatillisen yhteistyön jatkaminen hyvinvointialueen kanssa. Moniammatillinen yhteistyö on onnistunut erinomaisesti myös hyvinvointialueuudistuksen nivelvaiheessa. Pienessä kunnassa asiakkaan asioissa työskentelevät asiantuntijat on ollut helppo saada saman pöydän ääreen. Moniammatillinen yhteistyö on vienyt asiakkaiden asioita eteenpäin. Asiakkaita ei pystytä aina auttamaan pelkästään työllisyyspalveluiden käytettävissä olevilla keinolla. Terveysongelmat, pitkät välimatkat, syrjäkylillä asuminen, harvakseltaan kulkeva julkinen liikenne, työpaikkojen ja työllistymistä edistävien palvelujen pieni määrä haastavat työllisyyspalveluissa työllistämisen edistämistä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä myös kuntouttavan työtoiminnan palvelut siirtyivät Pohteelle, mutta yhteistyö niin työpajatoiminnan kuin terveyspalvelujen kanssa on sujunut hyvin.

Tymävällä työllisyyden edistämistä/Te-palveluiden toimintaa toteutetaan neljän henkilön toimesta (kolme omavalmentajaa sekä työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori). TE-taustaisia työntekijöitä on kaksi (0,70htv:n ja 0,50htv:n työpanoksella) ja kuntataustaisia on samaten kaksi (0,70htv ja 0,50htv). Yhteensä 2,4htv.

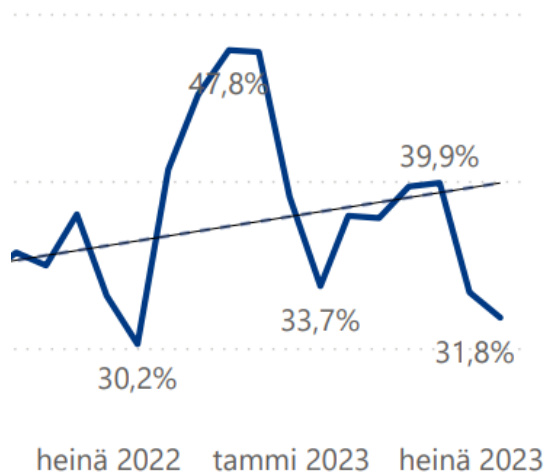
Työllisyyden kuntakokeilun asiakasmäärät, työnhakijat laskentapäivänä (PowerBi).

Kesäkuussa 2023 työnhakijoita oli 196, heinäkuussa 199 ja elokuussa 187. Asiakasmäärät lisääntyvät, kun TE-toimistosta virtaa asiakaskuntaa kokeilukuntaan.

Työllisyyden kuntakokeilun asiakkaiden aktiivointiaste (PowerBI).

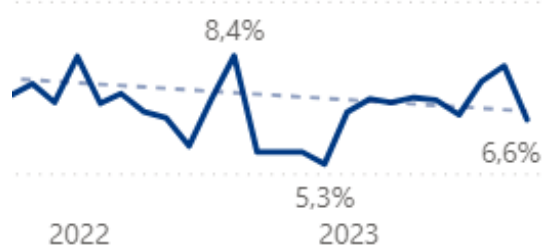
Kesäkuussa 2023 kaikkien asiakkaiden aktiivointiaste on 33,3%, heinäkuussa 31,8% ja elokuussa 33,3%. Aktiivointiasteella tarkoitetaan asiakkaiden ohjautumista eri palveluihin kuten koulutukseen, työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Palveluissa Tyrnävällä on tarkastelujaksolla 8/2022 - 8/2023 ollut keskimäärin 50-58 asiakasta kuukaudessa.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (PowerBI).

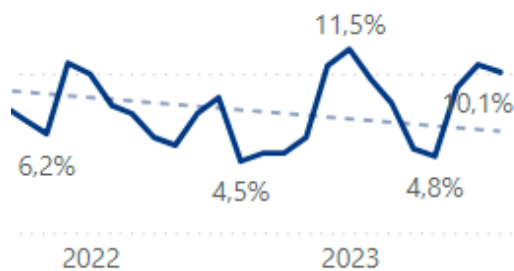
Tarkastelujaksolla 8/2022 - 8/2023 työttömyysaste on ollut matalimmillaan marraskuussa 2022 (5,3%) ja korkeimmillaan heinäkuussa 2023 (8,1%). Heinäkuussa 2023 tilanne oli Pohjois-Pohjanmaalla Limingan kanssa toiseksi paras. Elokuussa työttömyysaste oli 6,6%.

Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta (PowerBI).

Tarkastelujaksolla 8/2022 - 8/2023 alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on ollut vähiten elokuussa 2022 4,5%, ja eniten tammikuussa 2023 11,5%. Työttömyys on korkeinta silloin, kun nuoret päättävät opintojaan. Elokuussa 2023 alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on ollut yli kaksinkertainen määrä elokuuhun 2022 verrattuna, mikä on tietenkin huolestuttava ilmiö.

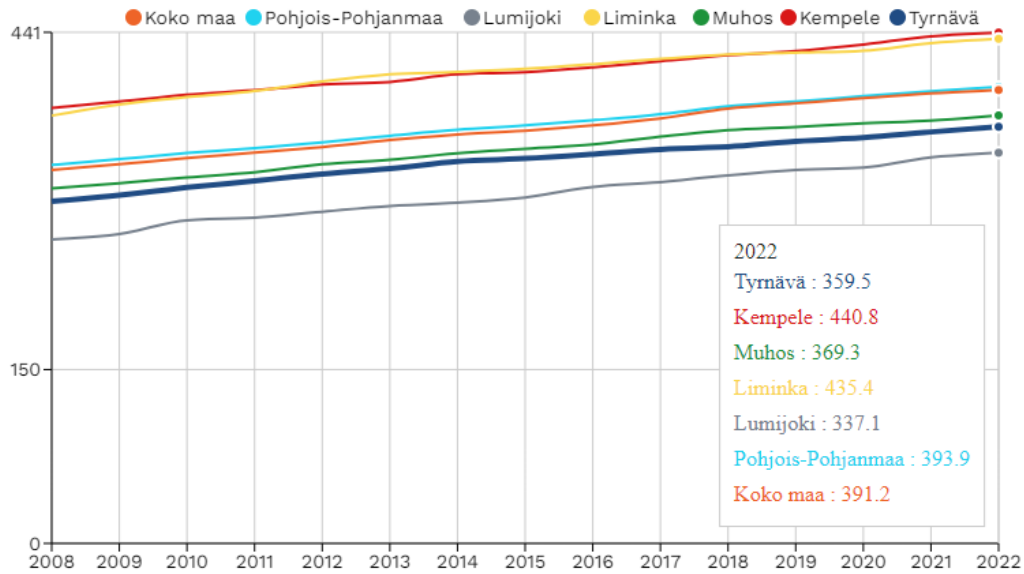

Tyrvävän kunta työllisti vuonna 2023 80 nuorta kesätyöntekijää kunnan eri yksiköihin mm. siivous- ja keittiötehtäviin, viheralueiden hoitoon, päiväkoteihin, kirjastolle sekä nuoriso- ja liikuntapalveluihin. Kesätyöntekijät olivat 7., 8. ja 9.luokkalaisia tyrvääläisiä nuoria. Lisäksi kesätyösetelin avulla 9.-luokkalaista nuori pystyi hakeutumaan töihin yritykseen, yhdistykseen tai kotitalouteen. Reilu 30 9.luokkalaista hyödynsi kesätyösetelin muualle kuin kunnalle työllistyäkseen. Kesätyöstukea sai 23 4H-rittäjää. Palkkatukitoissa on vuonna 2023 ollut yhteensä 20 henkilöä. Isoin osa heistä on työskennellyt teknisellä osastolla.

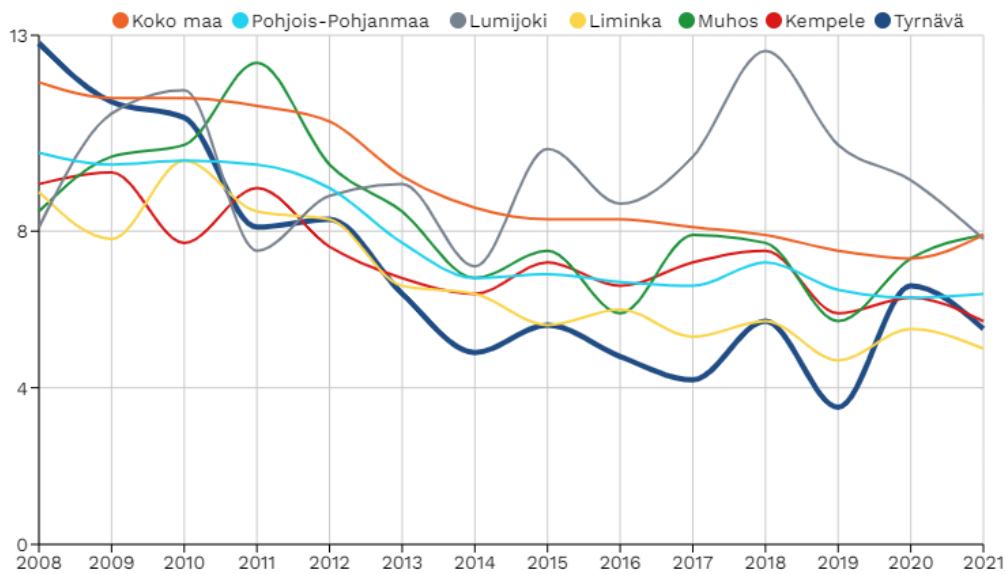
3 Koulutus

Yksi Tyrvävän kunnan strategisista valinnoista on luoda mahdollisuus elinikäiselle oppimiselle. Kunnan asukkaiden koulutustaso onkin kasvanut tasaisesti viime vuosien aikana. Kasvua on tapahtunut kaikissa oppiasteissa. Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Vuonna 2020 Tyrvävän kunnan koulutustasomittain on ollut 350,2, vuonna 2021 355 ja vuonna 2022 359,5. Koulutustasomittain oli vuonna 2022 koko maassa 391,2. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden prosentiosuus vastaavan ikäisestä väestöstä laski vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana. Muutosprosentti oli -16,67. Laajan hyvinvointisuunnitelman 2021 - 2025 yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu se, että pidetään huoli siitä, että kaikille perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille löytyy sopiva jatkokoulutuspaikka.

Koulutustasomittain

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 25 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Jatkokoulutukseen sijoittuminen 2023

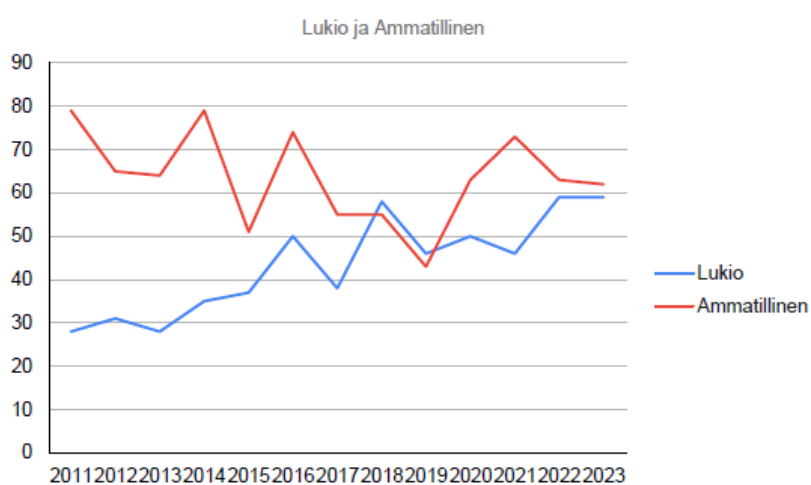
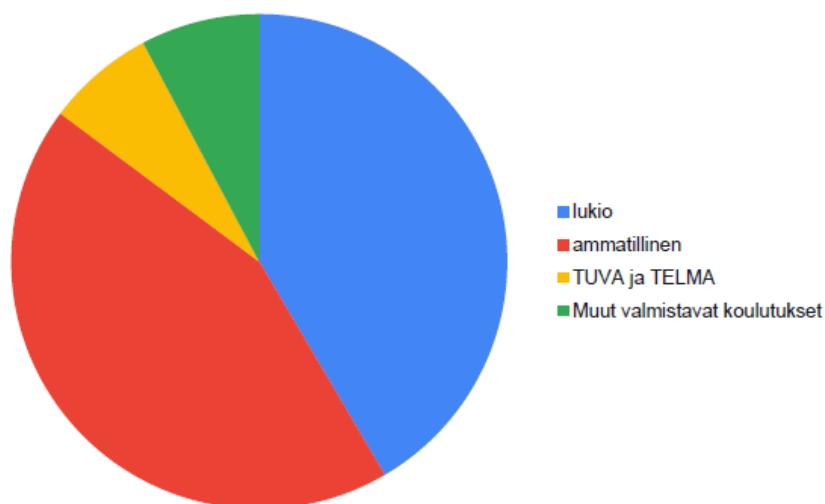
Lukio	59
Ammatillinen oppilaitos	62
TUVA ja TELMA	10
Muut valmistavat koulutukset	11

Ammatillinen koulutus aloittain

Kuljetusala	Kauppa ja hallinto	Tekniikan alat	Terveys- ja hyvinvointialat	Turvallisuusala	Muut alat
7	7	15	12	9	12

Lukiot

Oulun lukiot	August Sahlsten	Kempele	Liminka	Muut lukiot
16	11	16	8	8

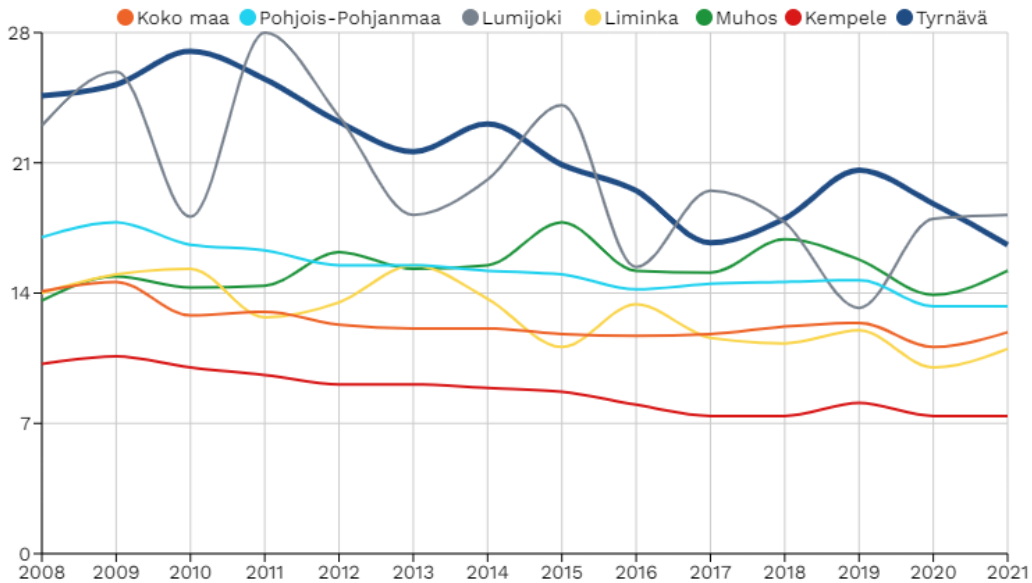

4 Hyvinvointi eri ikäryhmissä

4.1 Lapset ja nuoret

Lapsien pienituloisuusaste (2021) on Tynmävällä korkeampi (16,6%) kuin Pohjois-Pohjanmaalla (13,3%) ja koko maassa keskimäärin (11,9%). Lasten pienituloisuusaste on korkein kaikista vertailukunnista. Lasten pienituloisuus on kuitenkin laskenut edelleen vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana muutosprosentin ollessa -11,70.

Lasten pienituloisuusaste

Tyrnävän kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023 - 2026 on päivityksen alla ja se valmistuu alkuvuodesta 2024.

Lasten ja nuorten kouluterveyskyselystä 2023 erittäin myönteisinä asioina nousivat aiempaan tiedonkeruuseen (2021) verrattuna muun muassa:

- 4. ja 5. luokkalaisista vastaajista yli neljä viidestä oli sitä mieltä, että koulukiusaaminen on vähentynyt tai loppunut kokonaan, kun kiusattu tai kiusaaja on kertonut asiasta koulun aikuiselle.
- Neljä viidestä 4. ja 5. luokkalaisesta vastaajasta on myös kokenut, että terveystarkastuksessa puhutaan lapselle tärkeistä asioista. Lisäksi lapset ovat kokeneet, että terveystarkastuksessa kuunnellaan lapsen mielipidettä.
- Vaikka 8. ja 9. luokkalaisista tytöistä terveydentilan kokevat edelleen keskimääräiseksi tai huonoksi yli 36%, on tulos parantunut vuodesta 2021 (40,8%). Sekä pojista että tytöistä terveydentilan keskimääräiseksi tai huonoksi on kokenut alle neljännes vastaajista, kun vuonna 2021 luku oli yli 30%.
- Neljä viidestä 8. ja 9. luokkalaisesta vastaajasta on kokenut, että koululounasta on riittävästi tarjolla.
- 8. ja 9. luokkalaisista vastaajista noin kaksi viidesosaa on huomannut olevansa netissä, vaikka ei ole huvittanut. Vuonna 2021 lähes puolet vastaajista on ilmoittanut vastaavaa. Myös hermostuneisuuden tunne, silloin, kun nuori ei ole päässyt nettiin, on vähentynyt. Noin yksi kymmenestä vastaajasta on tuntenut olonsa usein hermostuneeksi, kun ei pääse nettiin. Vuonna 2021 vastaava koki noin yksi viidestä vastaajasta.
- 8. ja 9. luokkalaisista yli yhdeksän kymmenestä tukea hyvinvointiinsa tarvinneista vastaajista on saanut apua kouluterveydenhoitajalta, kun vuonna 2021 vastaavaa on kokenut alle kolme neljästä vastaajasta.
- Lähes kaksi viidestä 8. ja 9. luokkalaisesta vastaajasta on ilmoittanut, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita, kun aikaisemmin vuonna 2021 puolet on ilmoittanut vastaavaa.
- Alle yksi kymmenestä vastaajasta on kokenut, että heidän on jätetty huomiotta tai kaveriporukan ulkopuolella, kun vastaavaa on ilmoittanut vuonna 2021 15% vastaajista.

Lasten ja nuorten kouluterveyskyselyssä huolen aiheiksi nousivat etenkin:

- 4. ja 5. luokkalaisista yli 30% on huomannut usein olevan netissä, vaikka ei ole huvittanut. Vuonna 2021 vastaavaa on kertonut neljännes vastaajista.
- Seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, on kokenut 4. ja 5. luokkalaista vastaajista 11,5%, kun vastaava luku vuonna 2021 oli 5,1%.
- Koulu-uupumusta on kokenut 4. ja 5. luokkalaisista vastaajista 13,8%, kun vuonna 2021 osuus oli 7,5%. Koulu-uupumusta kokevat enemmän tytöt (16,4%) kuin pojat (11,2%).
- 4. ja 5. luokkalaisista vastaajista 6,3% kertoo, että on käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran. Vuonna 2021 vastaava osuus oli 1,4%. Pojista 9,4% kertoo käyttäneensä jotain

tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, kun vastaava luku työillä on 3,1% .

- 8. ja 9. luokkaisten osalta viidestä isoimmasta huolenaiheesta kolme liittyi koulukuraattorin tai koulupsykologin heikkoon saatavuuteen. Puolet vastaajista kokee, että he ovat saaneet tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta lukuvuoden aikana, kun vuonna 2021 vastaavaa ovat ilmoittaneet 66% vastaajista. Lisäksi reilu puolet vastaajista on kokenut, että koulukuraattorin vastaanotolle on helppo päästä, kun vuonna 2021 vastaavaa on ilmoittanut yli kaksi kolmesta vastaajasta. Vuonna 2023 alle puolet 8. ja 9.luokkalaisista vastaajista on kokenut, että koulupsykologin vastaanotolle on helppo päästä, kun vuonna 2021 vastaavaa on ilmoittanut noin kolme viidestä vastaajasta.

Koulukuraattorin ja koulupsykologin palvelut siirtyivät Pohteelle 1.1.2023. Tynmävän osalta koulukuraattorin henkilömitoitus on ollut läpi vuoden liian pieni. Koulupsykologi on puuttunut kokonaan.

4. ja 5.luokkalaisista vastaajista 46,9% kertoi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä, kun vastaava osuus vuonna 2021 oli 47,8% ja vuonna 2019 50,9%. Pojat liikkuvat huomattavasti aktiivisemmin (55,9%) kuin tytöt (38,3%).

8. ja 9.luokkalaisista vastaajista 19,2% kertoi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä, kun vastaava osuus vuonna 2021 oli 19,4% ja vuonna 2019 15,4%. Pojat liikkuvat aktiivisemmin (25%) kuin tytöt (14%).

4.2 Työikäiset

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus /1000 vastaavan ikäistä henkilöä kohti on kasvanut hiukan myös vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana. Vuonna 2021 luku oli 39,8 ja vuonna 2022 40,5.

Työkyvyttömyyseläkettä vuoden 2022 lopussa saaneiden 25 - 64-vuotiaiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on puolestaan laskenut (6,7%). Vastaavat luvut ovat Pohjois-Pohjanmaalla 7,8% ja koko maassa 6,1%.

4.3 Ikäihmiset

Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2020 1,4, vuonna 2021 1,3 ja vuonna 2022 1,4. Vastaavat luvut Pohjois-Pohjanmaalla ovat 1,9 (2020), 1,9 (2021) ja 1,8 (2022). Muutosprosentti vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana on Tynmävällä ollut 7,69.

Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä on ollut vuonna 2020 82,3, vuonna 2021 85,8 ja vuonna 2022 87,4. Vastaavat luvut Pohjois-Pohjanmaalla ovat 90,5 (2020), 91 (2021) ja 91,8 (2022). Muutosprosentti on ollut Tynmävällä vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana 1,86.

Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus prosentteina vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä oli vuonna 2020 432, vuonna 2021 44,4 ja vuonna 2022 46,9. Muutosprosentti on ollut vuosien 2021 - 2022 välillä 5,63. Tynmävällä on ollut jo pitkään kumppanuussopimus 4H:n kanssa liittyen kodinhoitopalvelujen tarjoamiseen. 65 vuotta täyttäneet kuntalaiset voivat ostaa kotihoitopalveluita 4H:lta edullisemmin kuin vastaavat nuoremmat asukkaat.

Vanhus- ja vammaisneuvosta

Vanhusneuvosto on vanhuspalvelulakiin (laki 980/2012 ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista) perustuva toimielin.

Neuvoston toiminnan lähtökohtana on, että ikääntyvää ihmistä arvostetaan ja että hänen elämäkokemuksensa ja asiantuntemuksensa nähdään yhteiskunnallisena voimavarana.

Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää kunnassa arvokkaan vanhuuden toteutumista (riittävästi laadukkaita ja saatavilla olevia palveluita). Jokaisella ikääntyneellä tulee olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon ja palveluiden suunnitteluun. Vanhusneuvosto voi vaikuttaa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen.

Vammaisneuvoston tehtävänä on edistää viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen välistä yhteistoimintaa.

Vammaisneuvoston tehtävänä on myös seurata vammaisten henkilöiden tarpeiden, palveluiden ja tukitoimien kehitystä kunnan alueella sekä edistää vammaisten tasavertaista osallistumista yhteiskunnan eri toimintoihin tavoitteena vammaisten hyvinvoinnin edistäminen.

Vammaisneuvoston tulee antaa vuosittain oma arvionsa vammaistenhuollon tilasta kunnassa ja tehdä talous- ja toimintasuunnitelmaan esityksensä toimialansa kehittämistarpeista. Kunnan toimielinten tulee talous- ja toimintasuunnitelmaa laatiessaan kuulla vammaisneuvostoa. Vammaisneuvoston asiantuntemusta tulee käyttää hyväksi kunnan toimintoja suunniteltaessa ja kehitettäessä. Tyrnävän kunnassa ovat aiemmin toimineet erilliset vanhus- ja vammaisneuvostot. Neuvostot ovat esittäneet vanhus- ja vammaisneuvostojen yhdistämistä. Valtuusto on hallintosäännön hyväksymisen yhteydessä (7.6.2021 42§) päättänyt yhdistää vanhus- ja vammaisneuvostot.

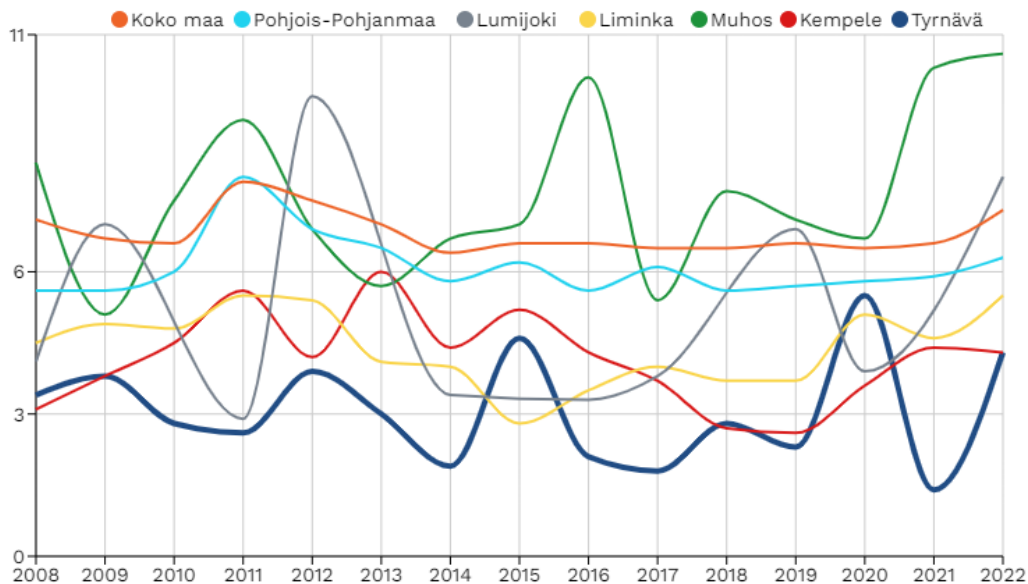
Vanhus- ja vammaisneuvoston toimenpiteet 8/2023 - 5/2023

- Vanhus- ja vammaisneuvoston yhdistyminen
- Ainot ja Reinot - tapahtuma
- Aloite / Erityisryhmien liikuntamahdollisuuksien edistäminen

5 Turvallisuus eri ikäryhmissä

Tyrnävän visio on olla turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Kunnan toiminnoissa nostetaan turvallinen elinympäristö vetovoimatekijänä osaksi tavoiteasetantaa ja toiminnan suunnittelua. Kunnan turvallisuussuunnitelmat pidetään ajan tasalla ja käydään läpi vuosittain. Poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten eli henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuudet tuhatta asukasta kohti kasvoivat vuosien 2021 ja 2022 välisenä aikana. Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten osuus tuhatta asukasta kohti on ollut kuitenkin matalampi kuin Pohjois-Pohjanmaalla ja koko maassa keskimäärin.

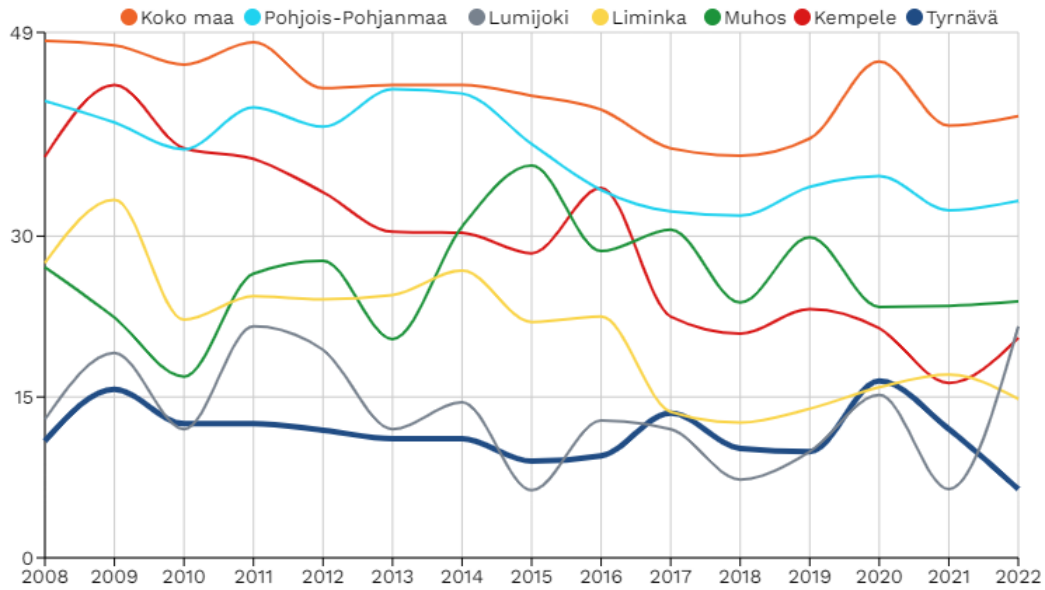
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta kohden ovat laskeneet Tyrnävällä reilusti vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana. Omaisuusrikoksia oli vuonna 2021 12 ja vuonna 2022 6,4. Muutosprosentti on -46,67.

Pohjois-Pohjanmaalla omaisuusrikoksia / 1000 asukasta kohden oli vuonna 2022 33,3 ja koko maassa 41,2. Valtakunnalliseen tasoon verrattuna omaisuusrikoksia on Tyrnävällä vähän.

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta

Tieliikenneonnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet muuttujina Kunta, Tiedot ja Vuosi

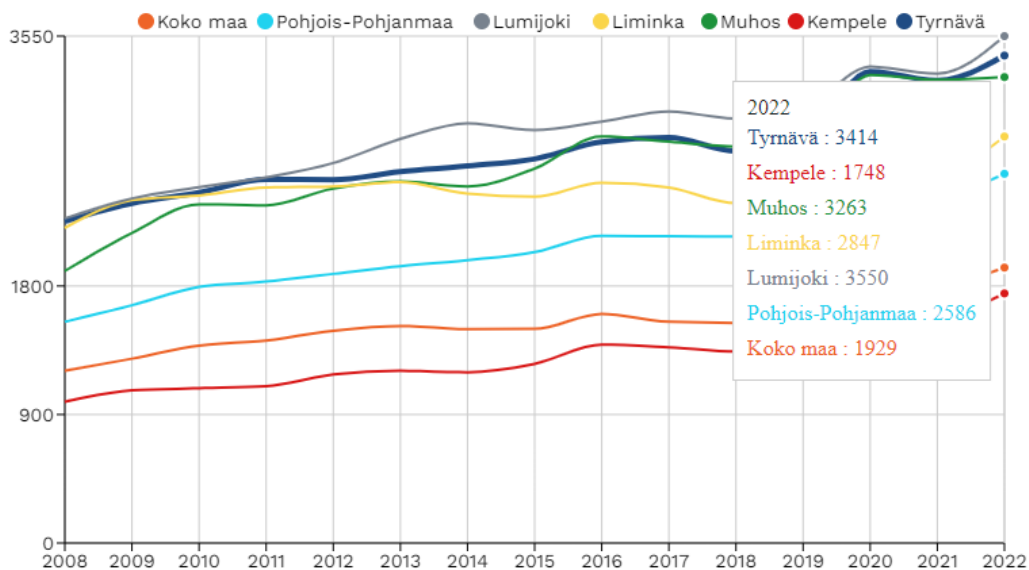
	Kuolleet		Loukkaantuneet (ml. vakavasti loukk.)		Vakavasti loukkaantuneet	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Tyrnävä	2	0	6	0	.	.

Lähde: Tilastokeskus/poliisin tilastot 8/2023

6 Talous

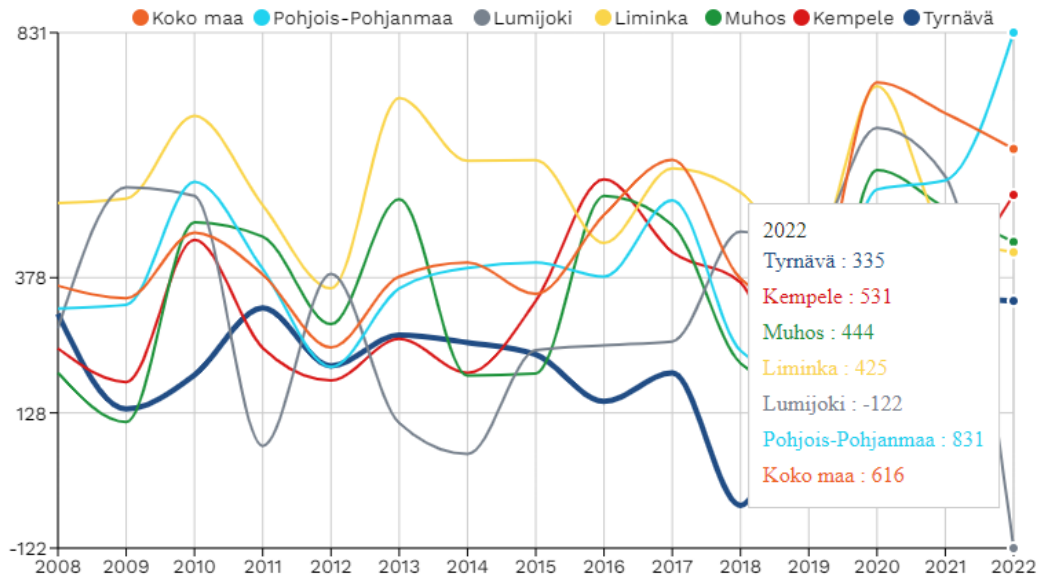
Valtion osuudet ovat nousseet vuosien 2020 - 2022 välisenä aikana korvaamaan verotulojen menetystä ja kulujen kasvua. Vuonna 2022 valtion osuudet nousivat hieman vuoden 2021 tasosta muutosprosentin ollessa 5,40%. Indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet yhteensä asukasta kohden euroina (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Vuonna 2023 valtionosuudet laskevat merkittävästi sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialue Pohteelle.

Valtionosuudet yhteensä euroa /asukas

Vuosikate, euroa /asukas

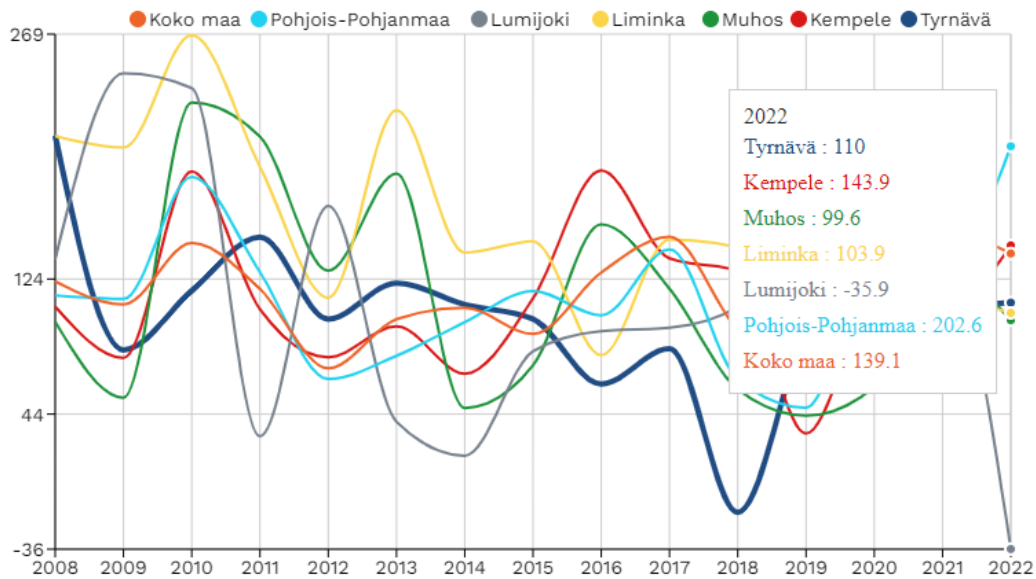
Indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen euroina asukasta kohti (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Tynävällä vuosikate laski vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana muutosprosentin ollessa -3,74, mutta kokonaiskuvassa vuosikate on positiivinen.

Vuosikate, % poistoista

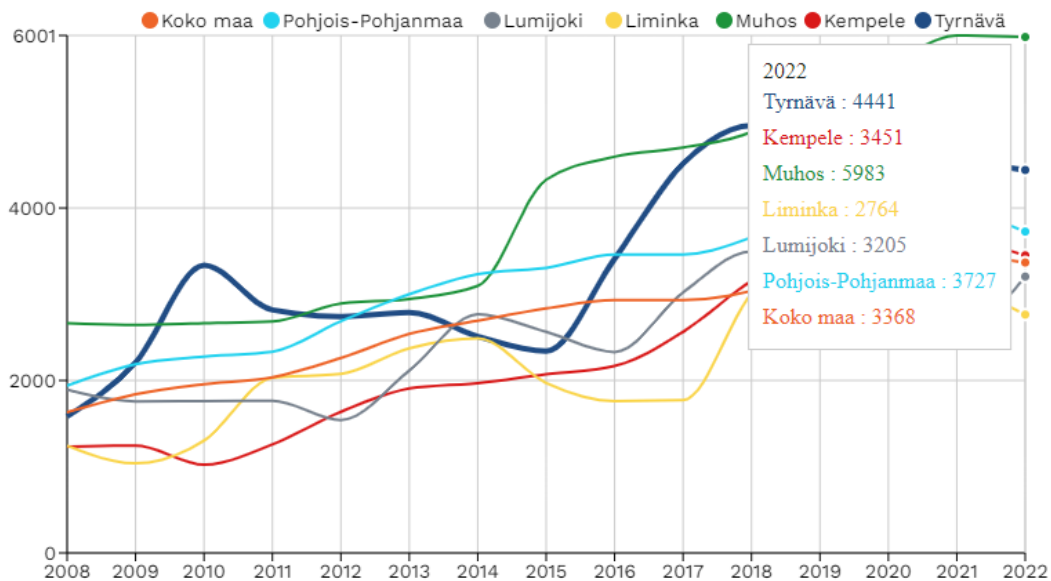
Indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen prosenttina poistoista (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin. Tynävällä vuosikate on noussut positiiviseksi vuosien 2019 - 2022 välisenä aikana ja näin ollen vuosikate riitti kattamaan poistot. Vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana vuosikate, % poistoista nousi 1,76%.

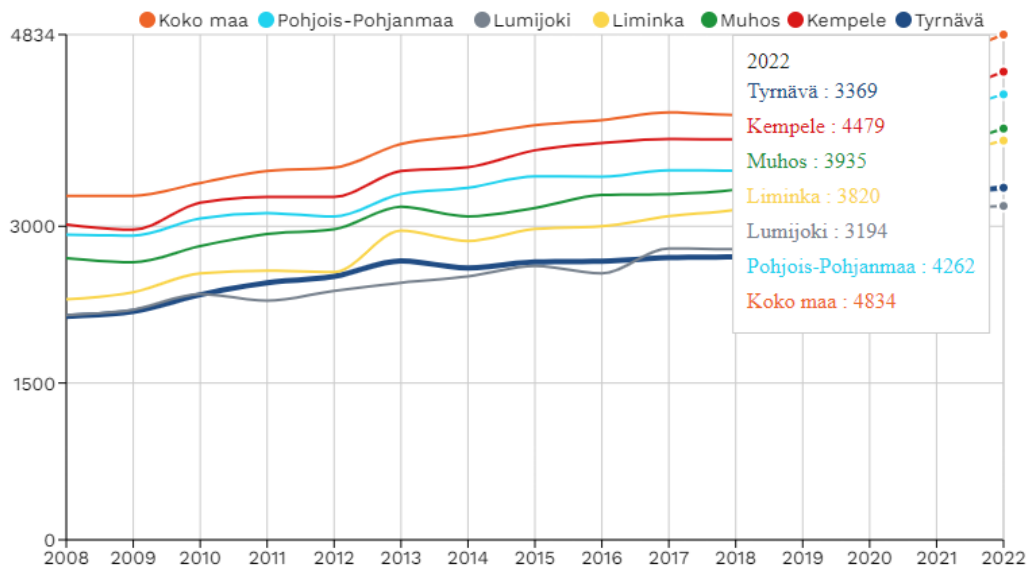
Lainakanta, euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kunnan lainakannan asukasta kohti euroina (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Tyrnävällä lainakanta on laskenut edelleen vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana -2,74%.

Verotulot, euroa / asukas

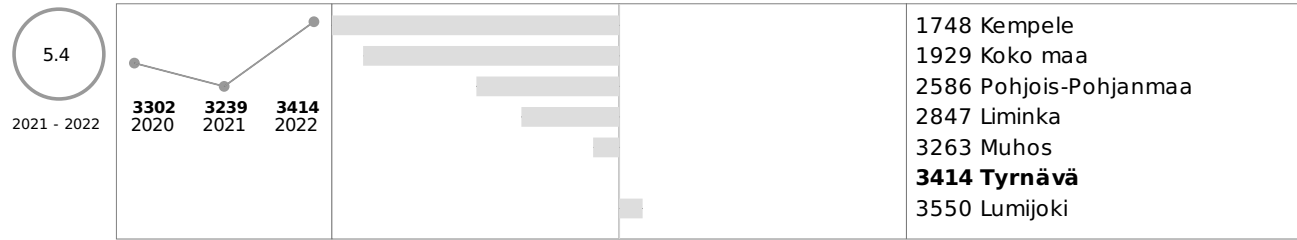
Indikaattori ilmaisee kunnan verotulot asukasta kohti euroina (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Tyrnävällä verotulot nousivat 2,93% vuosien 2021 - 2022 välisenä aikana.

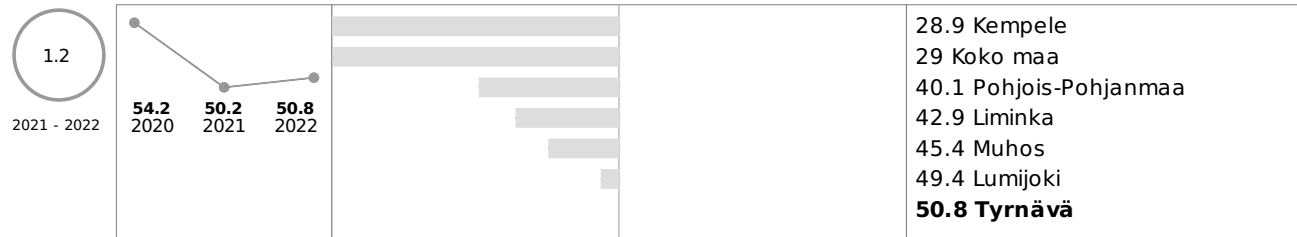
Talous

Tulot

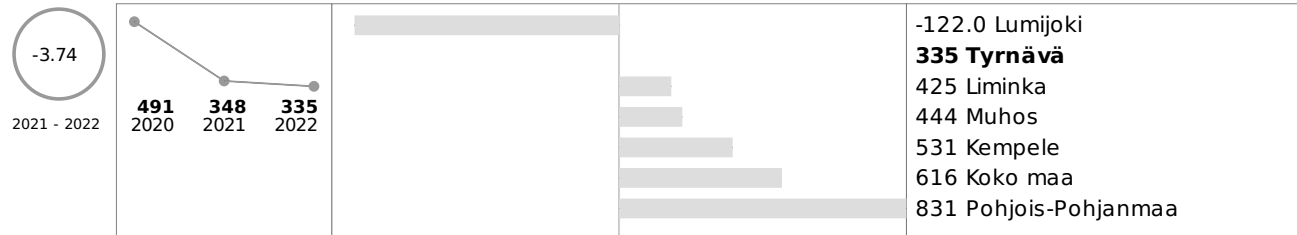
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

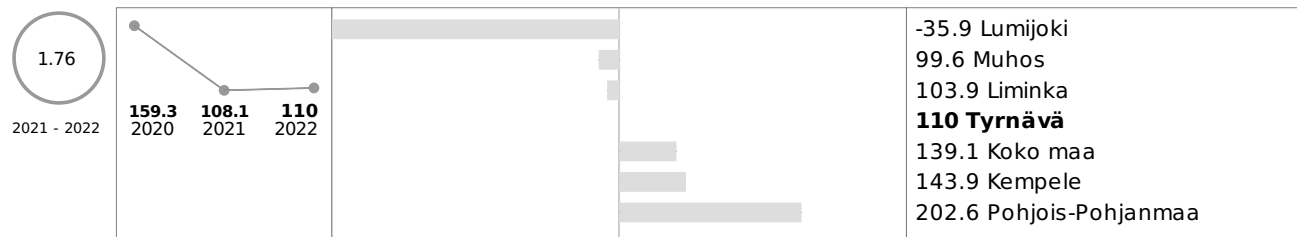
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

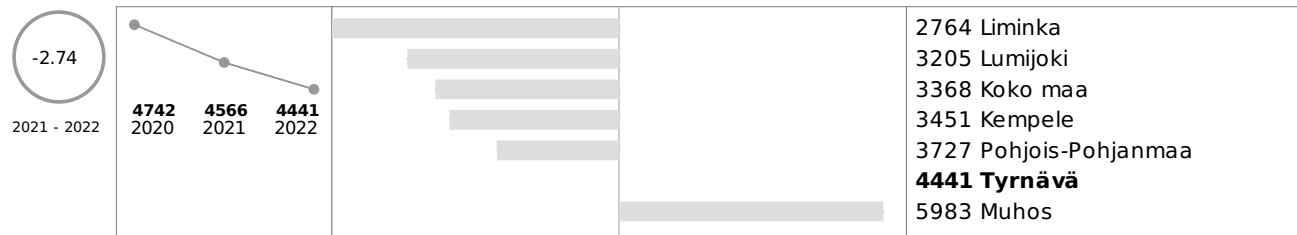
Vuosikate, euroa / asukas

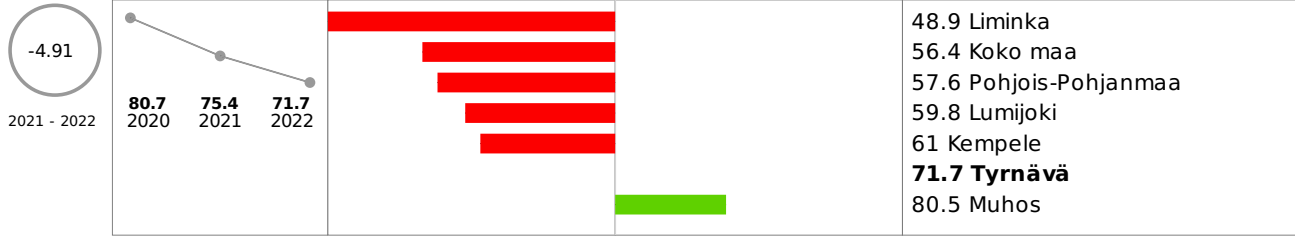
Vuosikate, % poistoista

Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

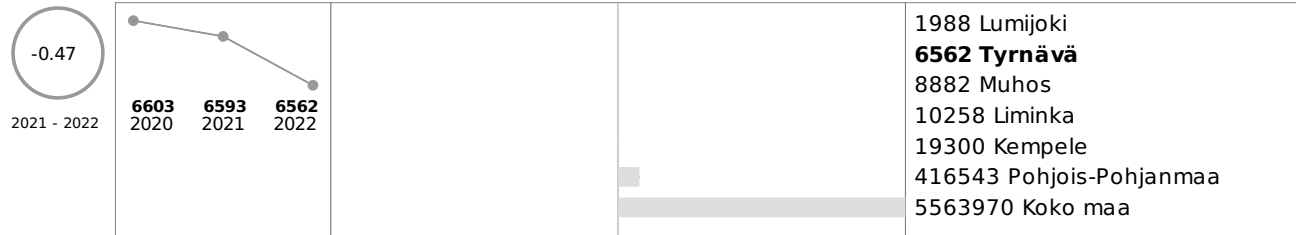
Verotulot, euroa / asukas

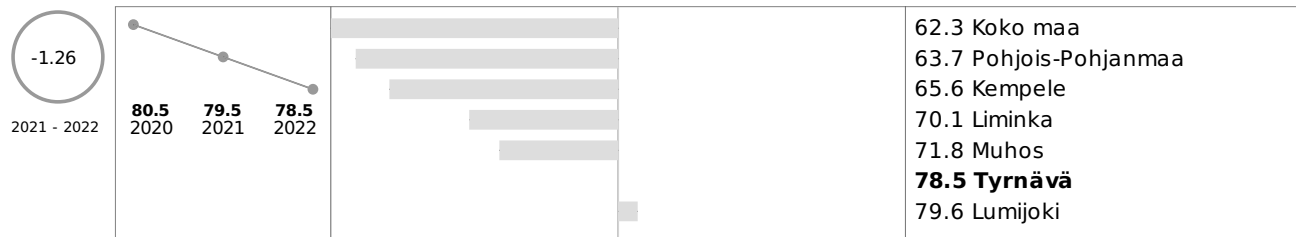
Elinvoima

Väestö

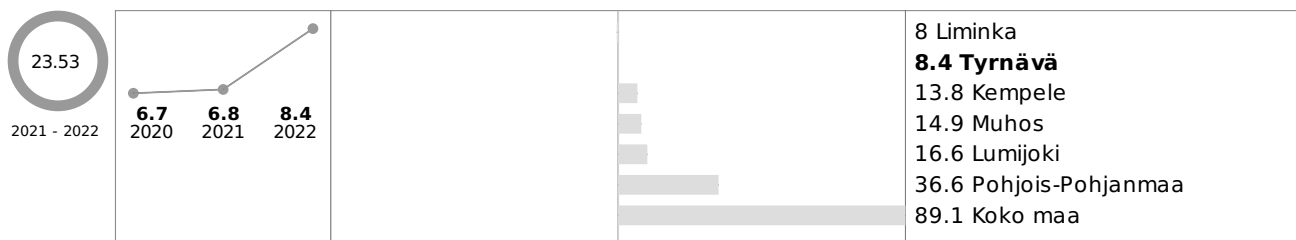
Väestö 31.12.

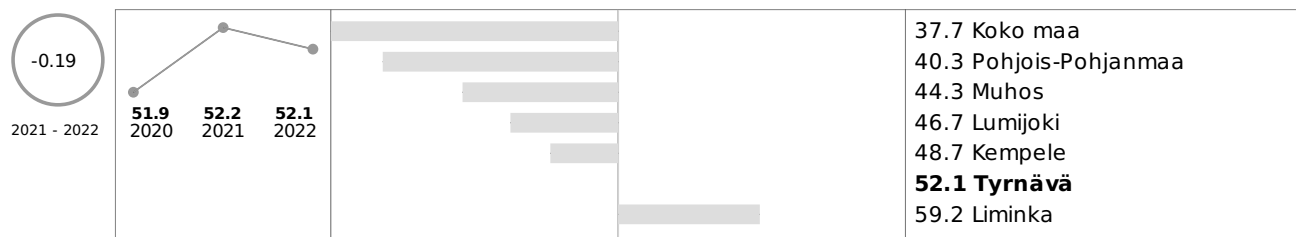
Huoltosuhte, demografinen

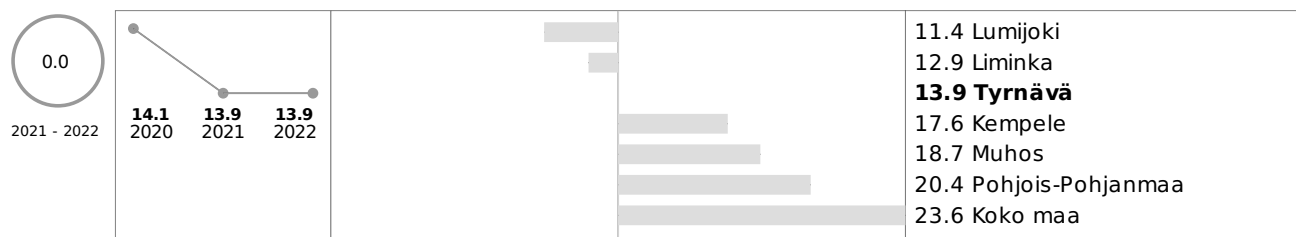
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

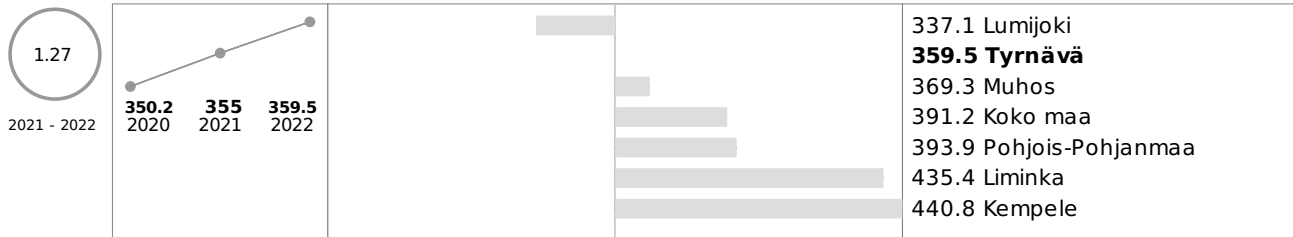
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

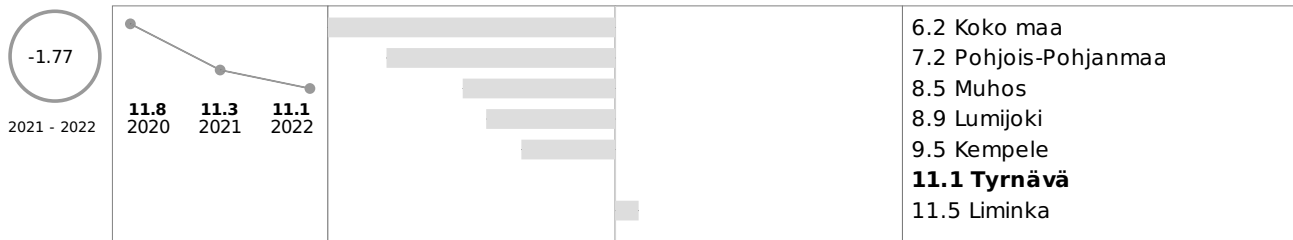
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Koulutustasomittain

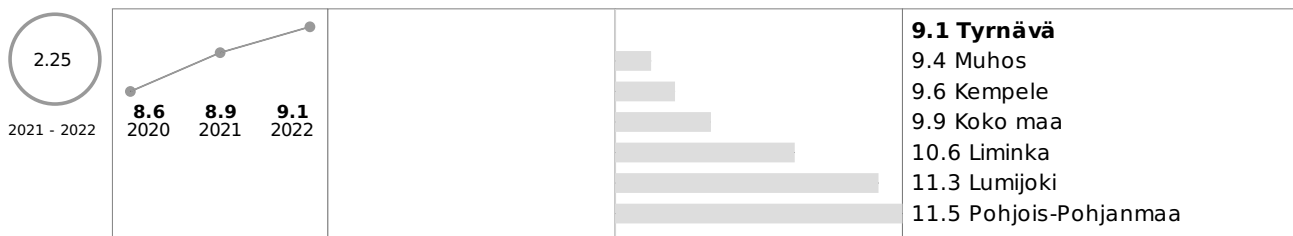
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

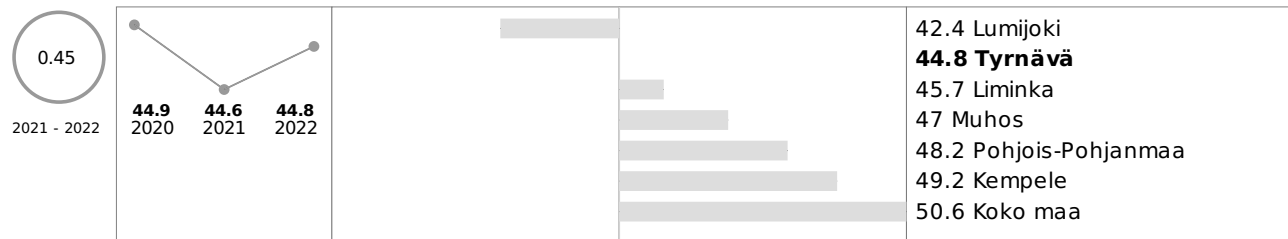
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

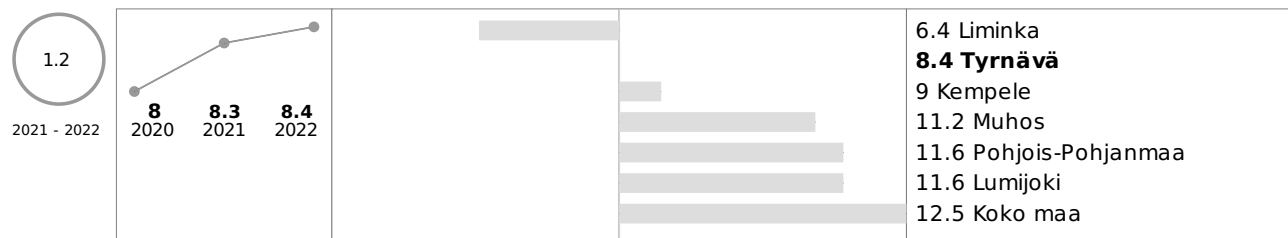
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

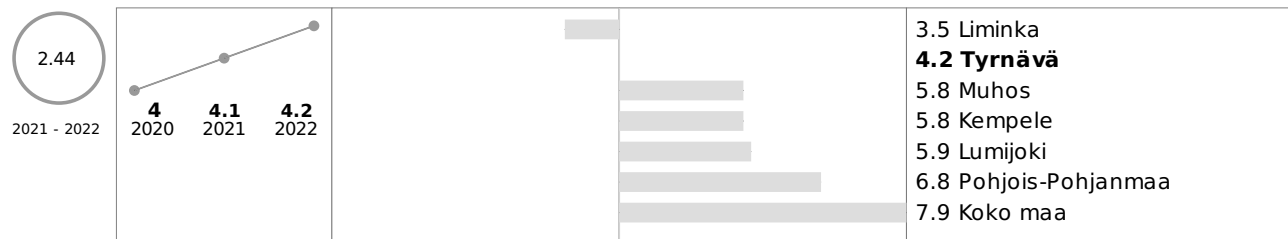
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

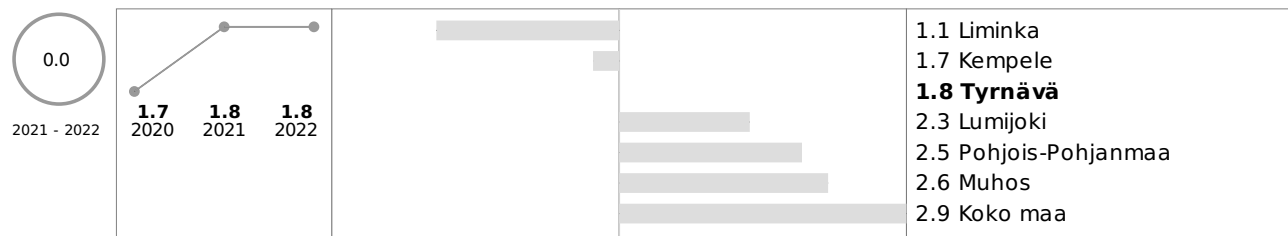
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Syntyneiden enemmitys

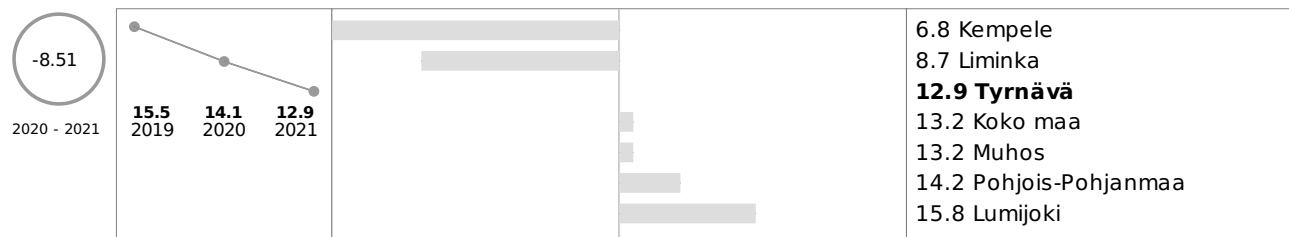

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

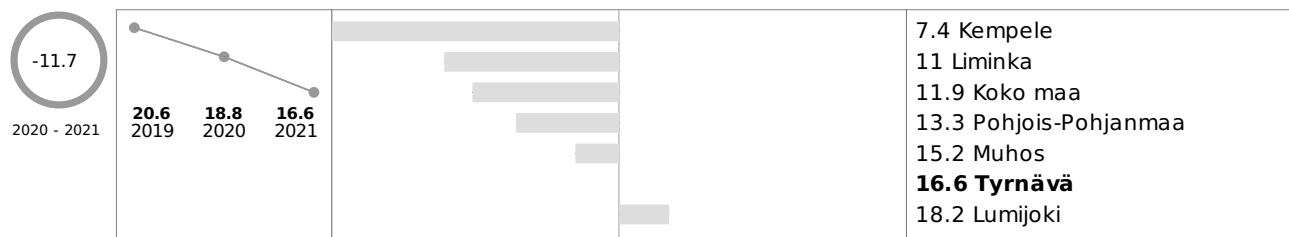

Elinvoima

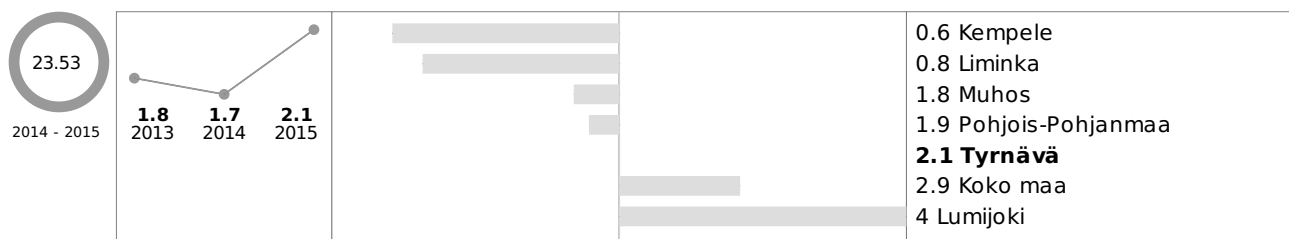
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

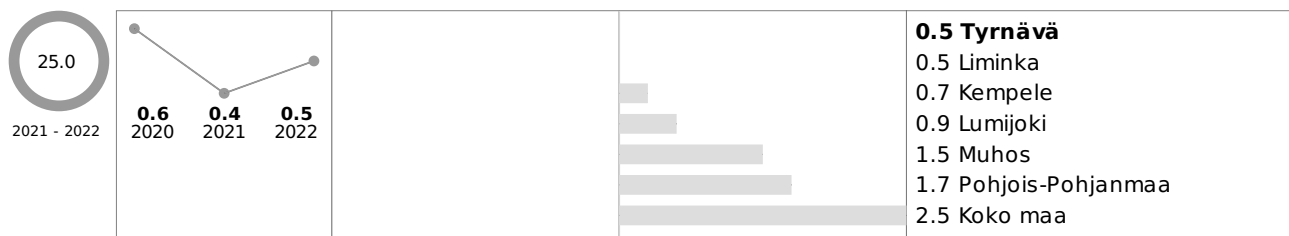
Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

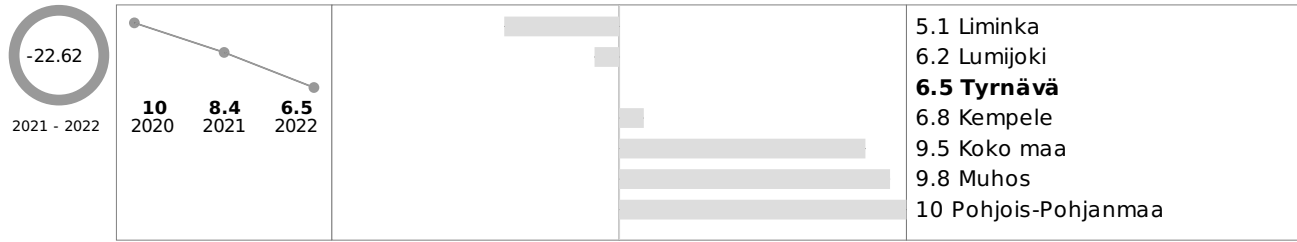

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

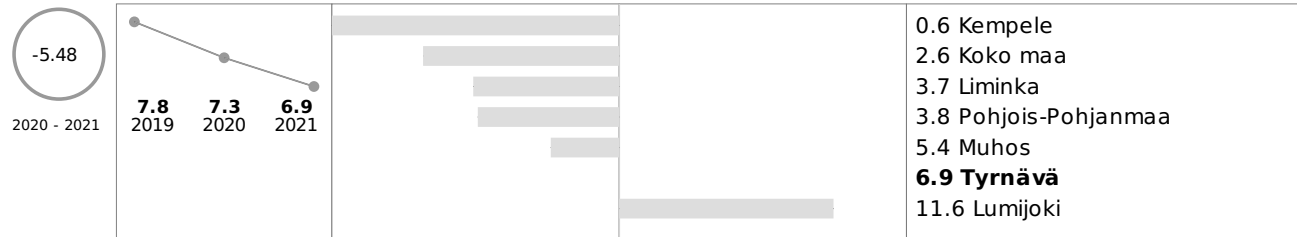

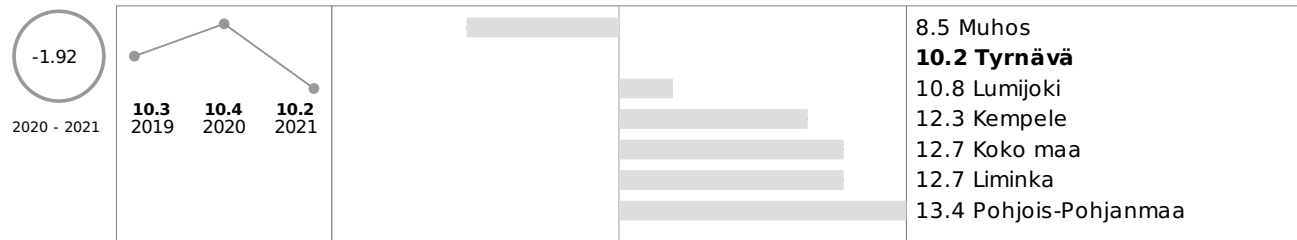
Työttömät, % työvoimasta

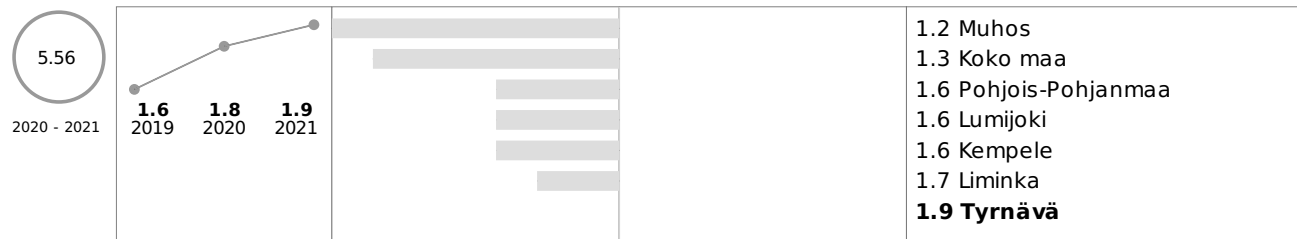
Maatalous, metsätalous ja kalatalous, % työllisistä

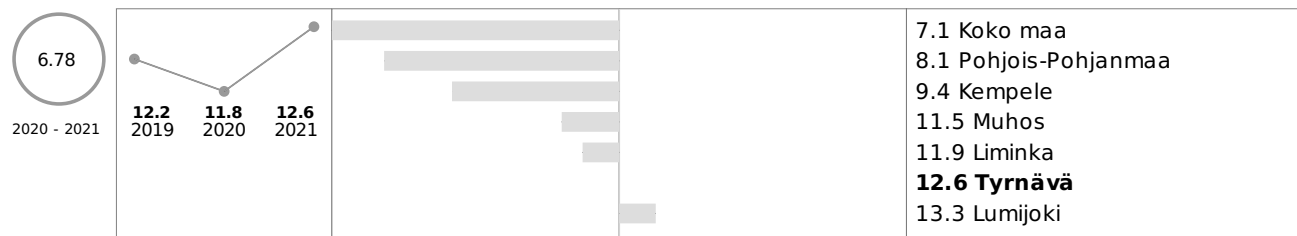
Teollisuus, % työllisistä

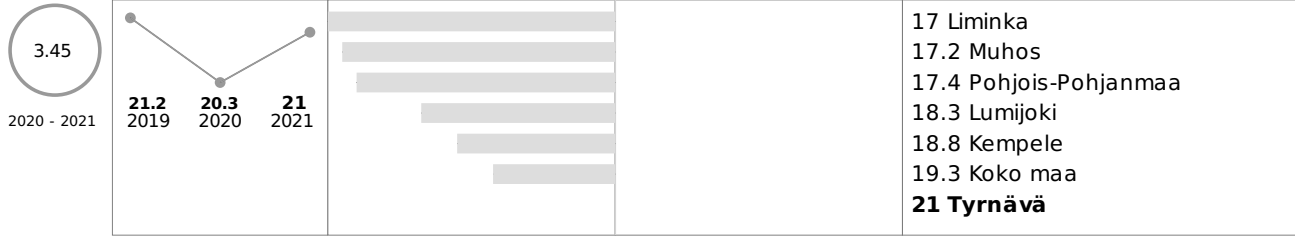
Kaivostoiminta ja louhinta, Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta, Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito, % työllisistä

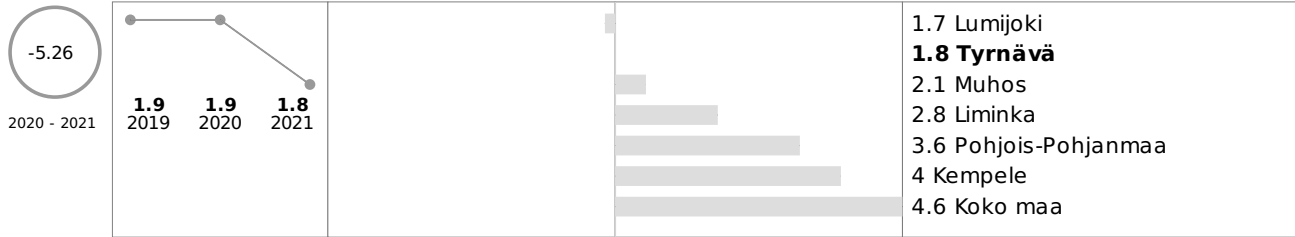
Rakentaminen, % työllisistä

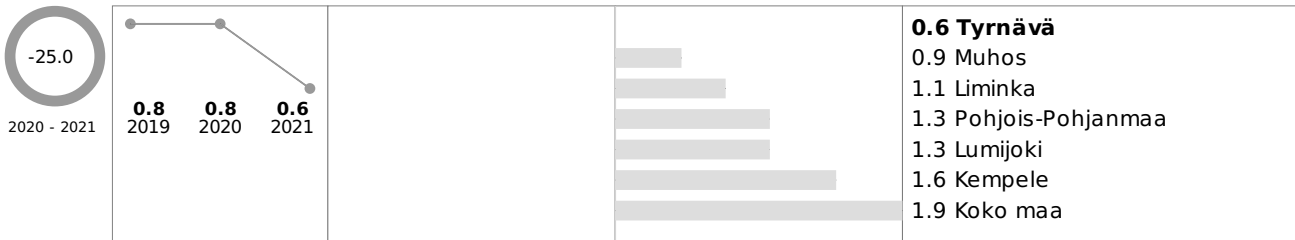
Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta, % työllisistä

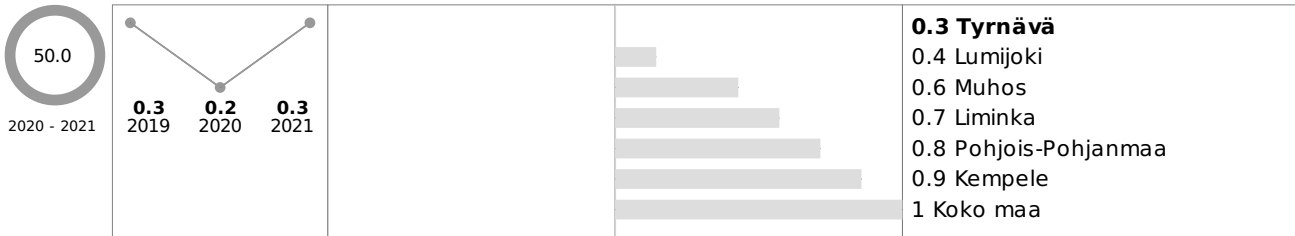
Informaatio ja viestintä, % työllisistä

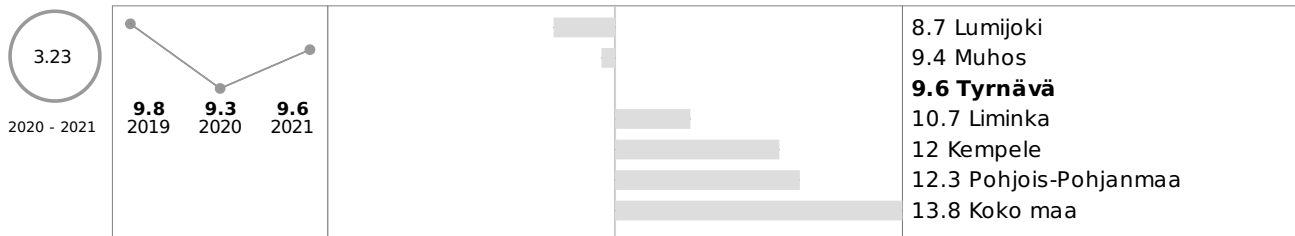
Rahoitus- ja vakuutustoiminta, % työllisistä

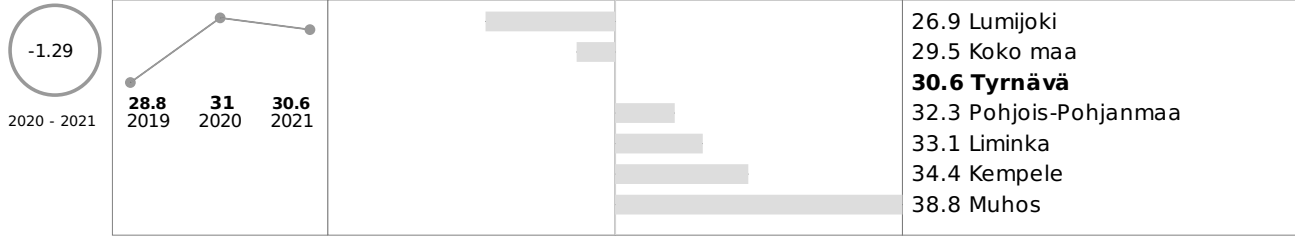
Kiinteistöalan toiminta, % työllisistä

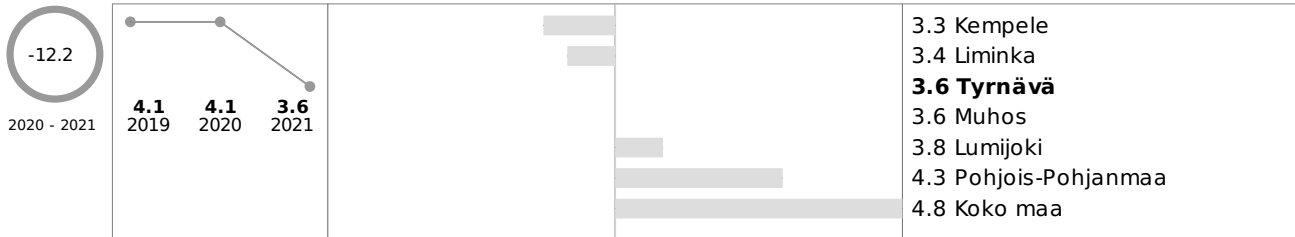
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, % työllisistä

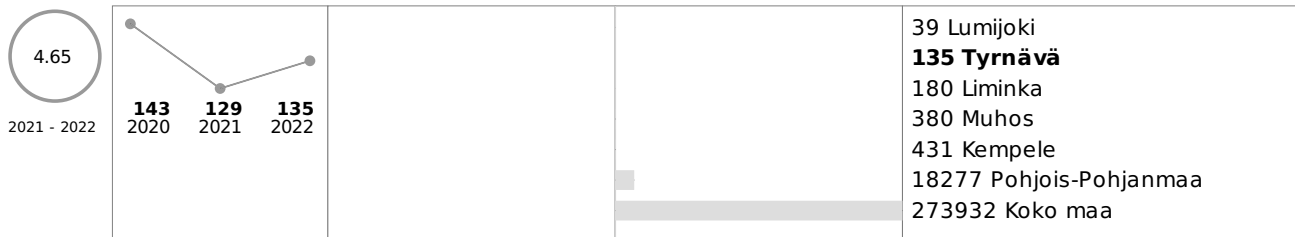
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, Koulutus, Terveys- ja sosiaalipalvelut, % työllisistä

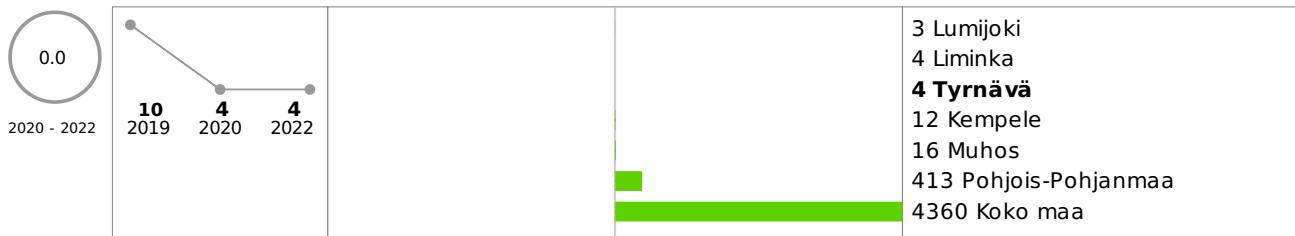
Muu palvelutoiminta, % työllisistä

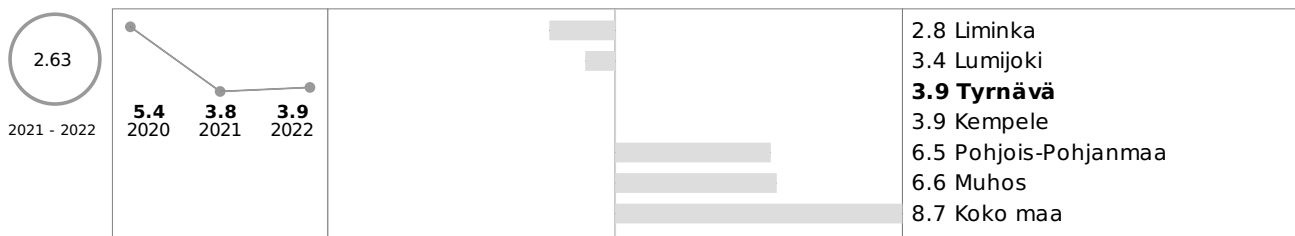
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

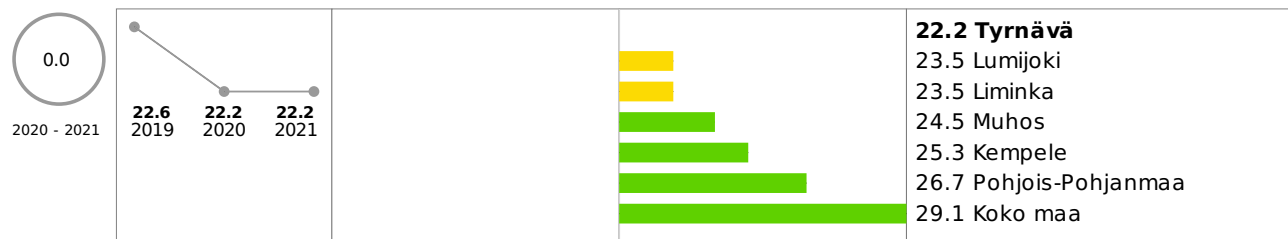
Jätetyt velkajärjestelyhakemukset, lkm

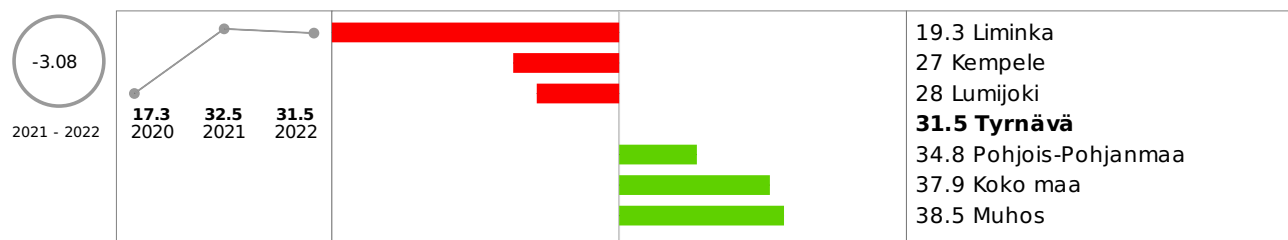
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

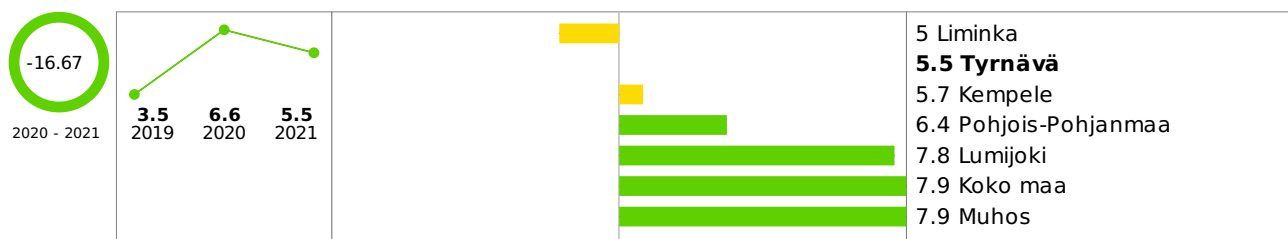
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

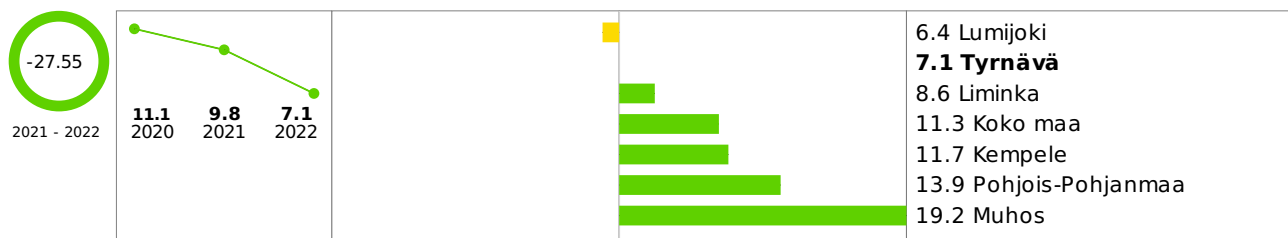
Työlliset, % väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

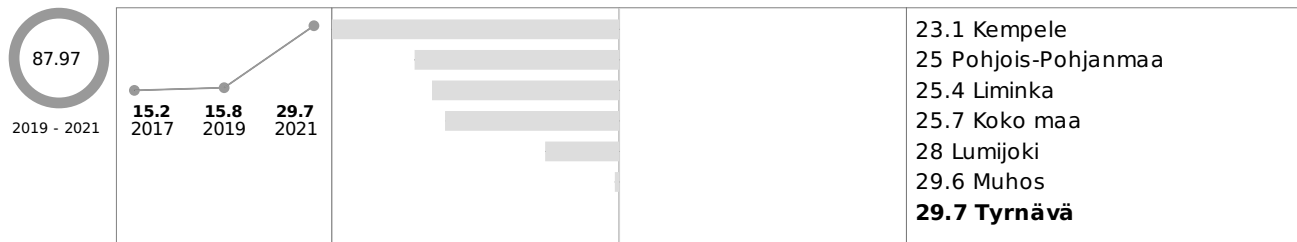
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

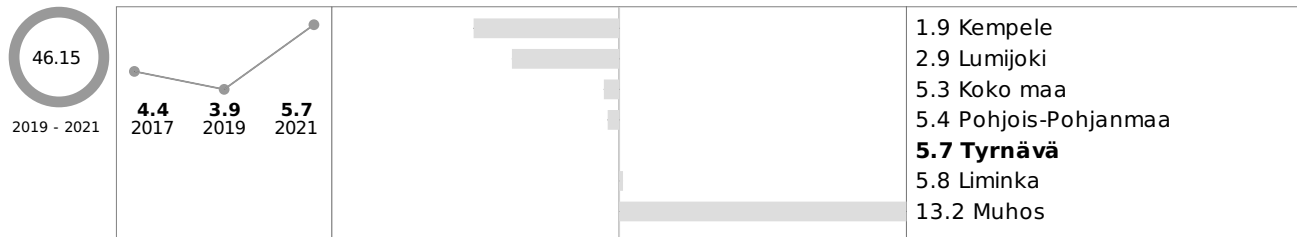
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

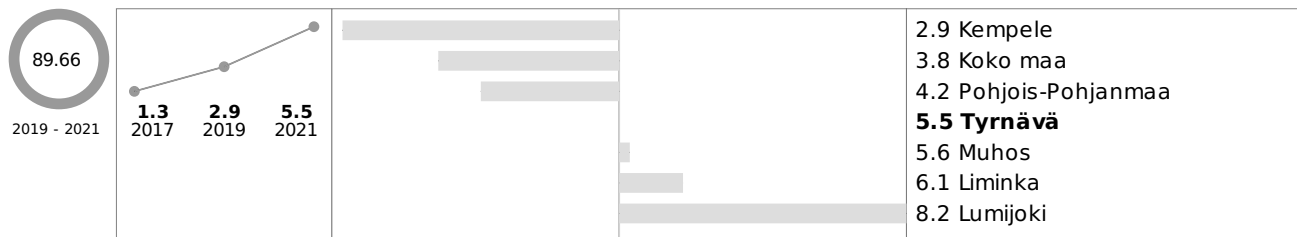
Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

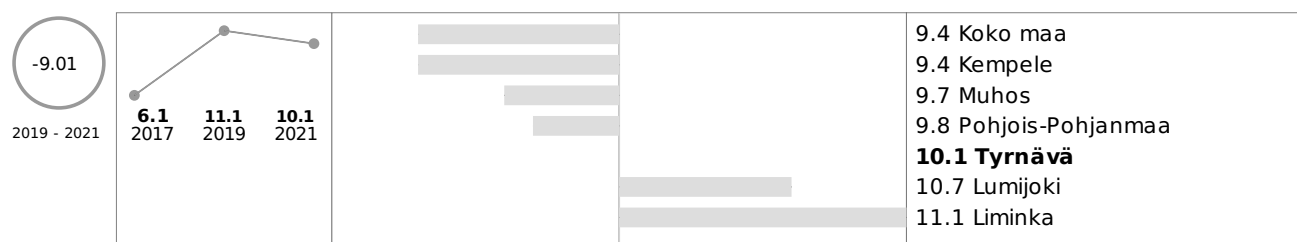
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

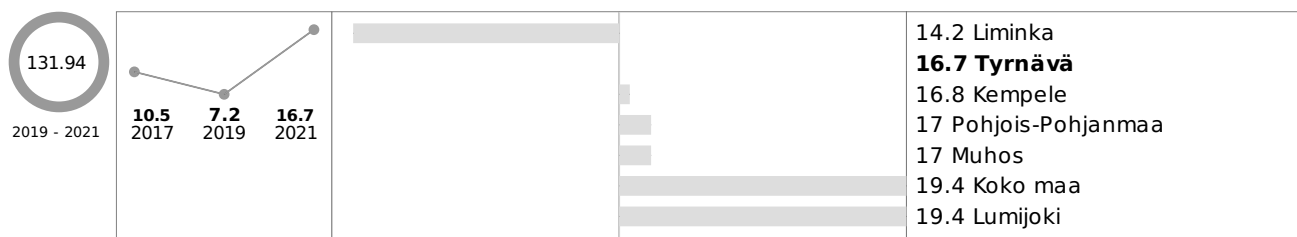
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

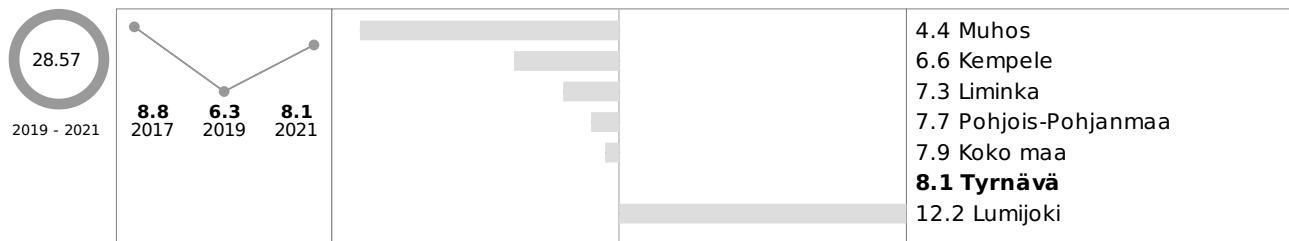
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

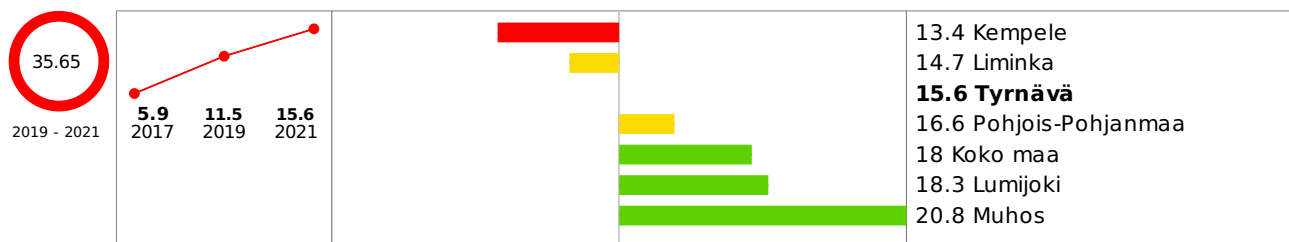
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

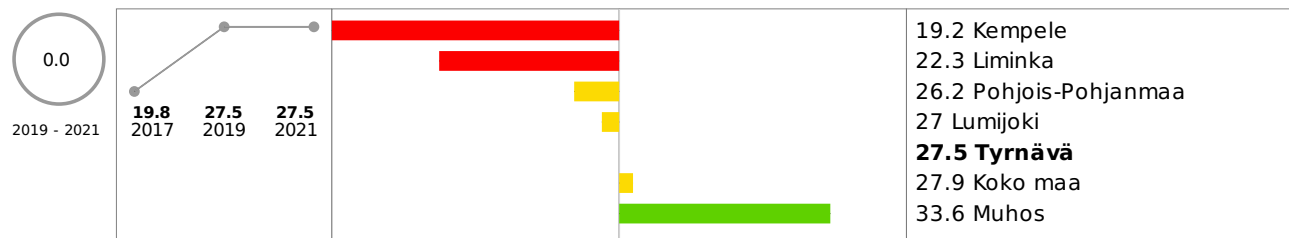
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

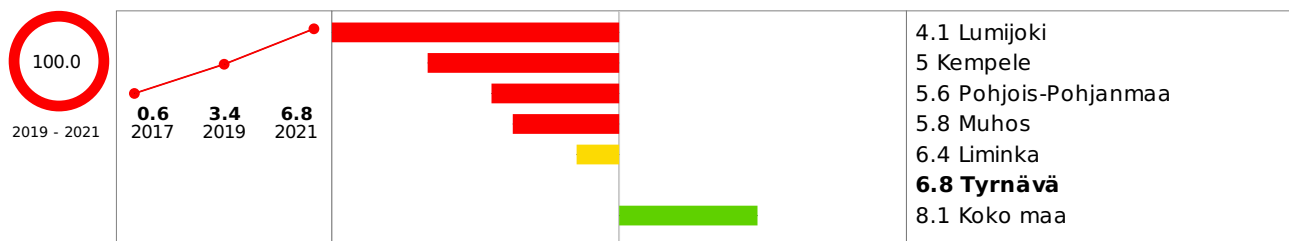
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

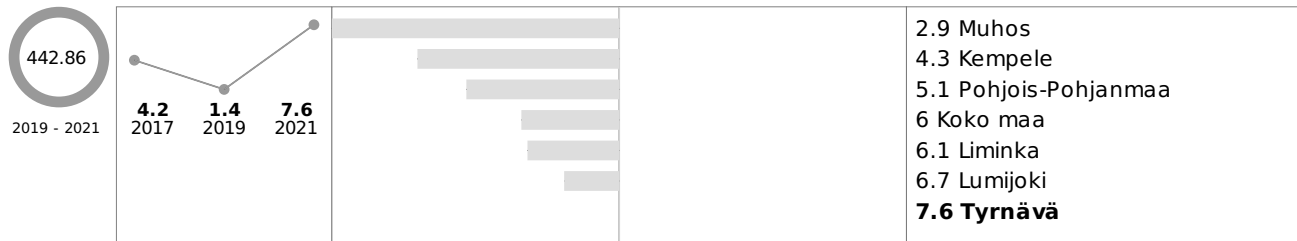

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

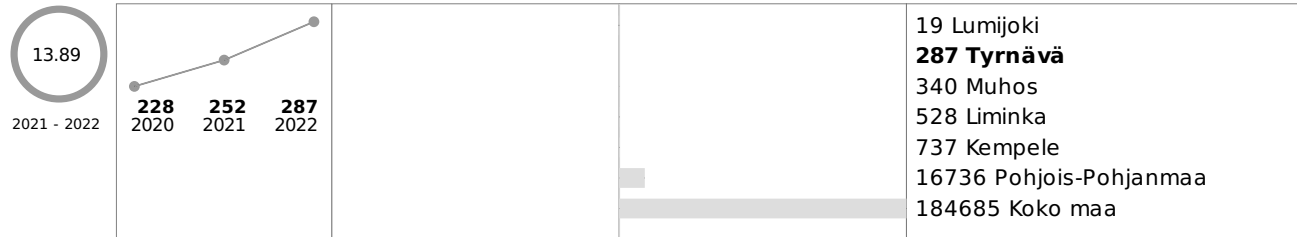

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

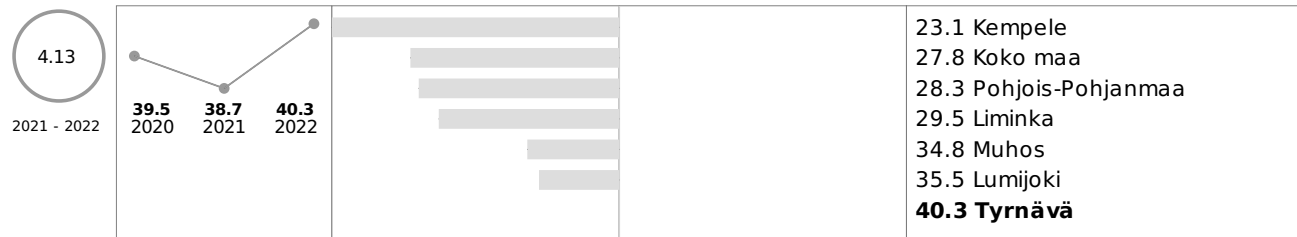
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

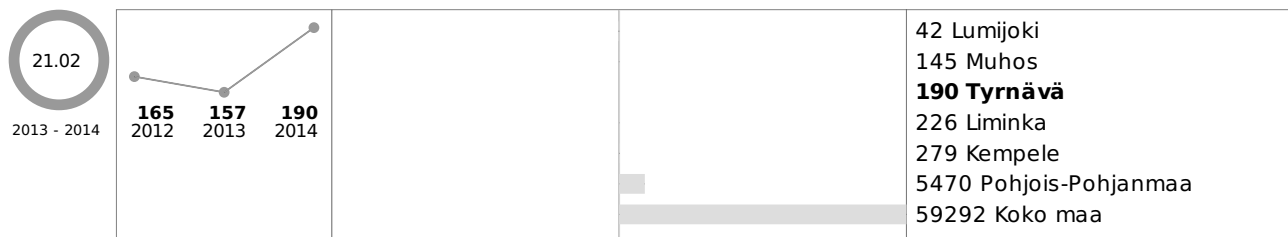
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

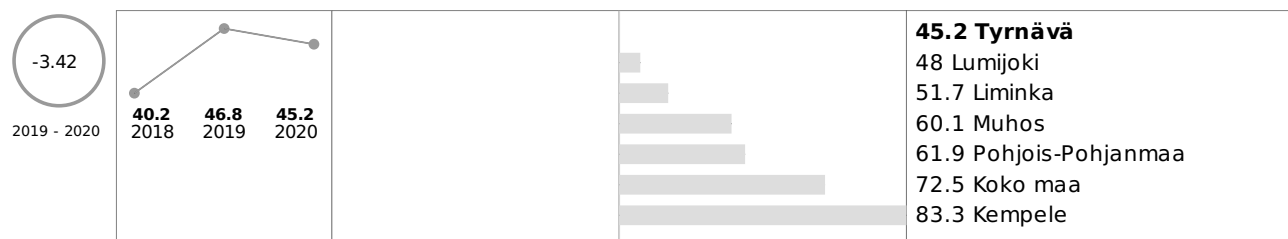
Kunnan palvelut

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

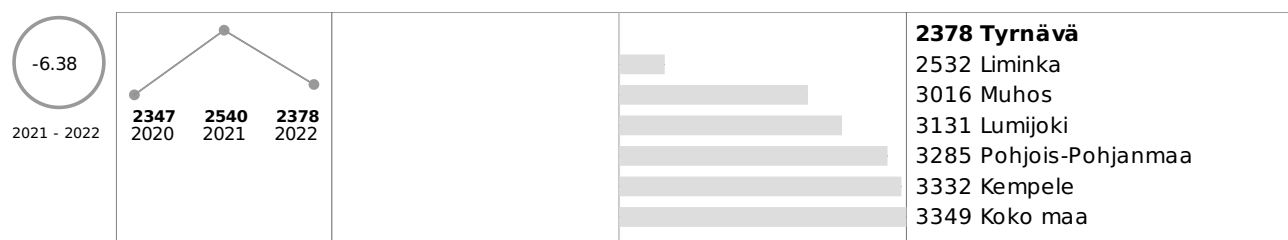
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

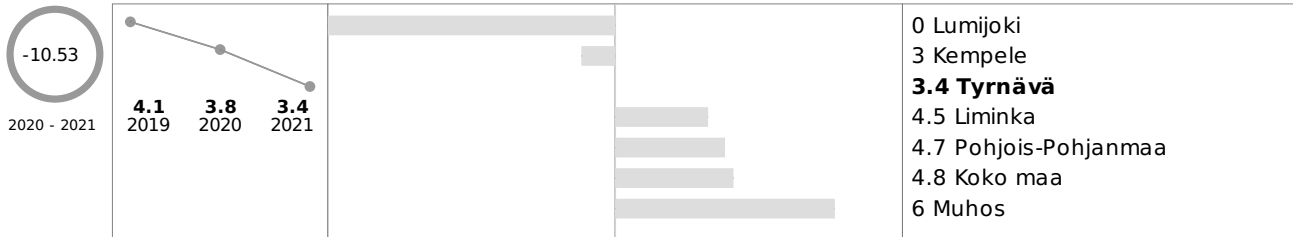

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

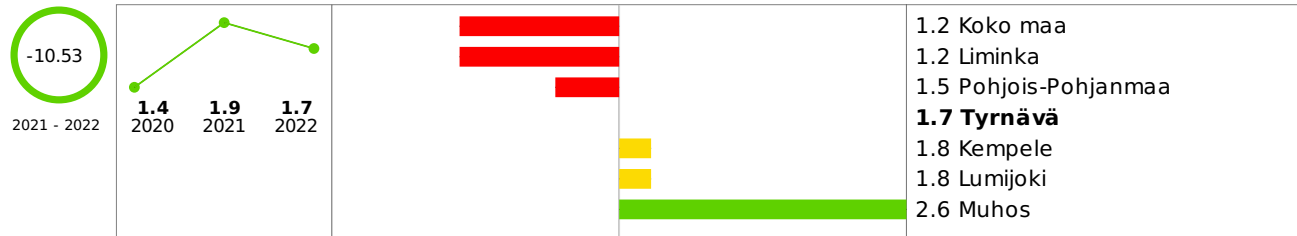
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

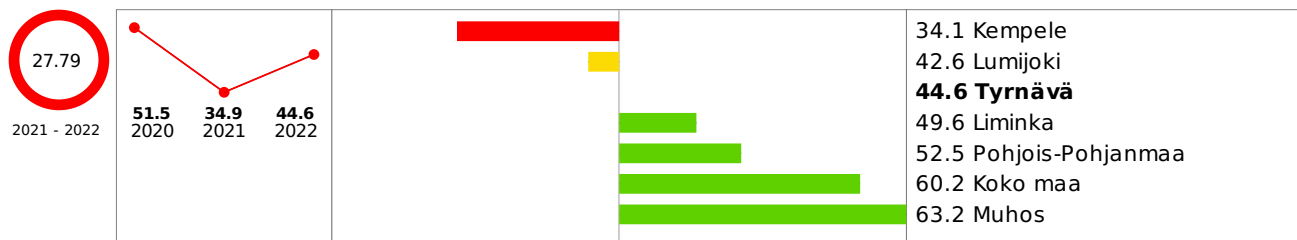
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

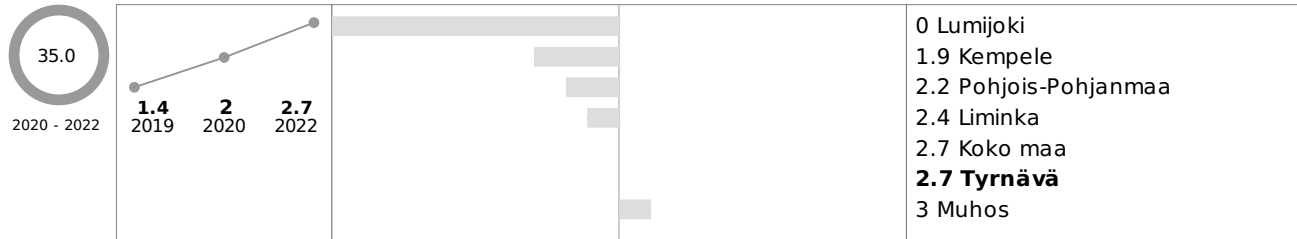
Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 20-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

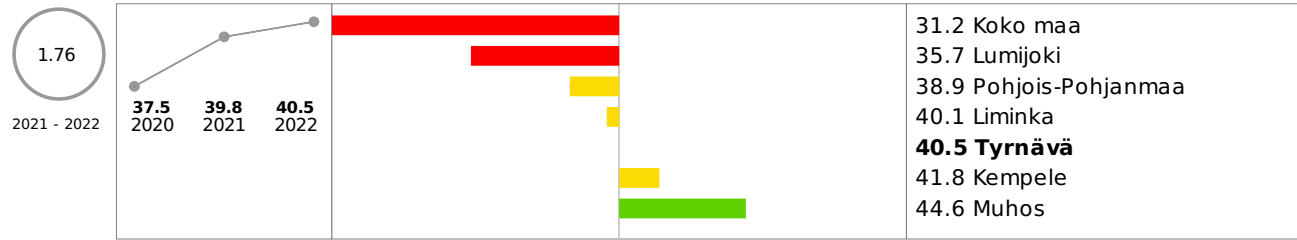

TYÖIKÄISET

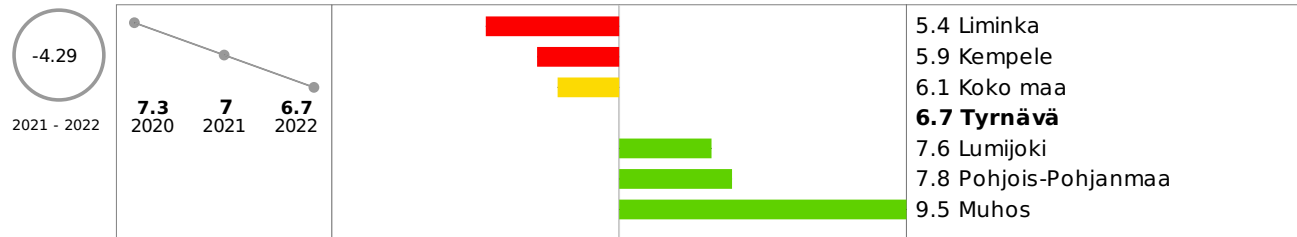
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

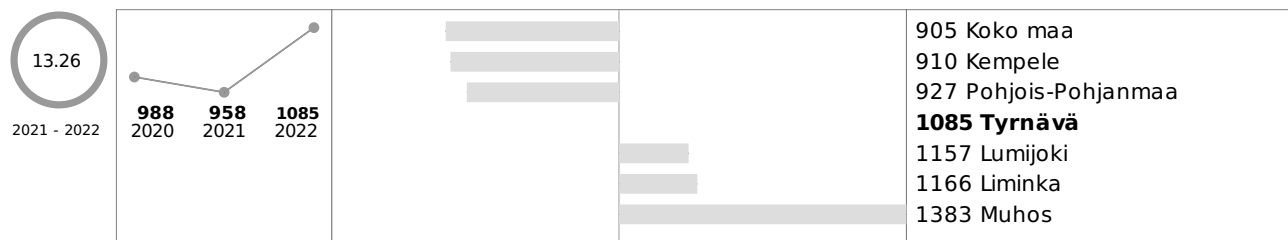
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

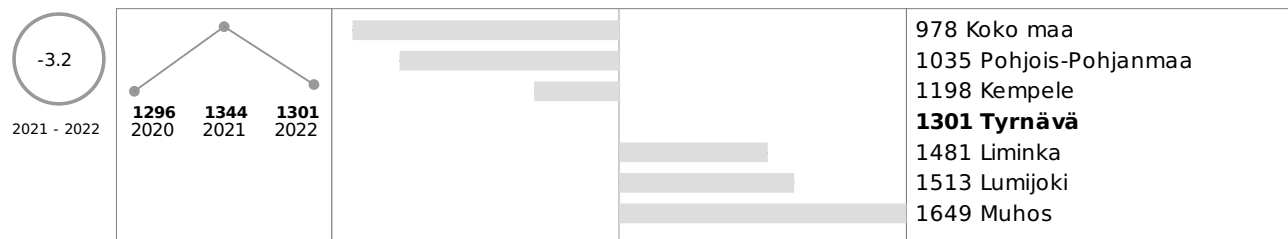
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

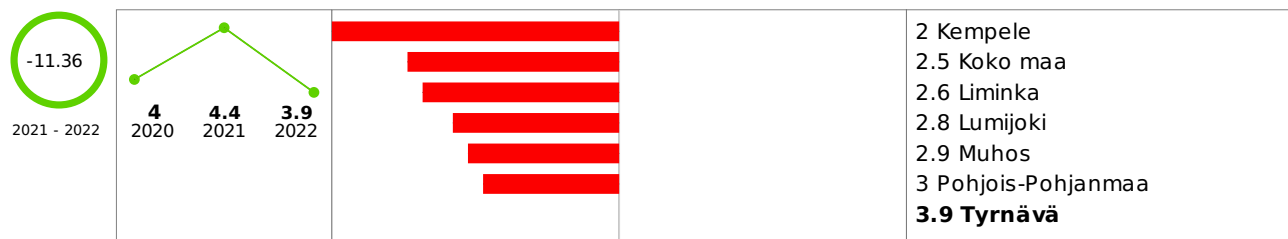

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

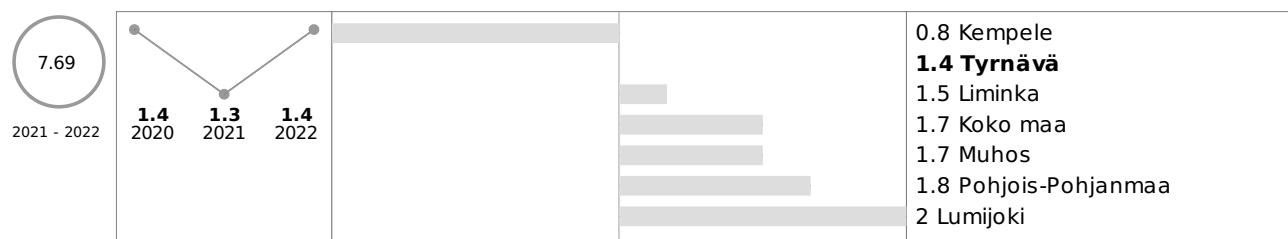
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

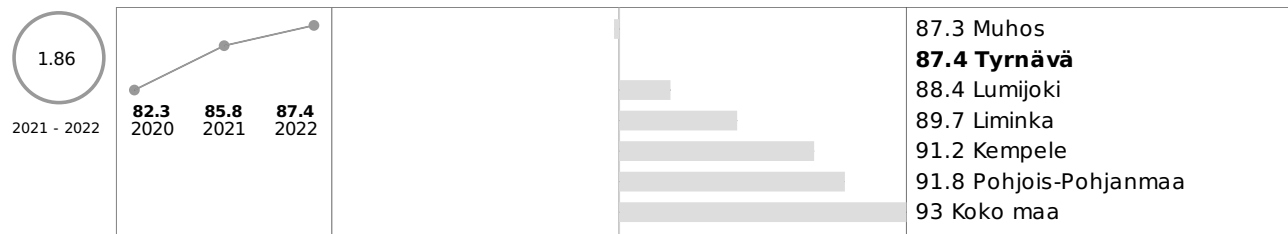
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

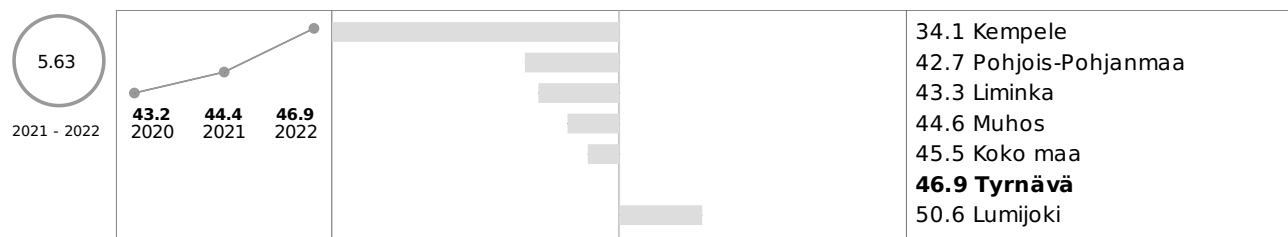

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

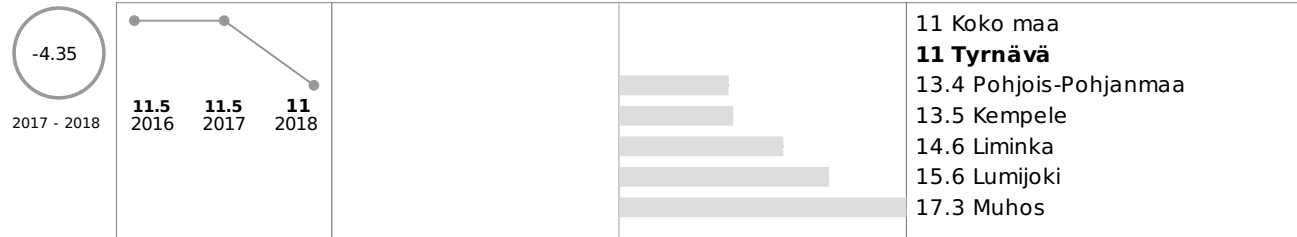
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

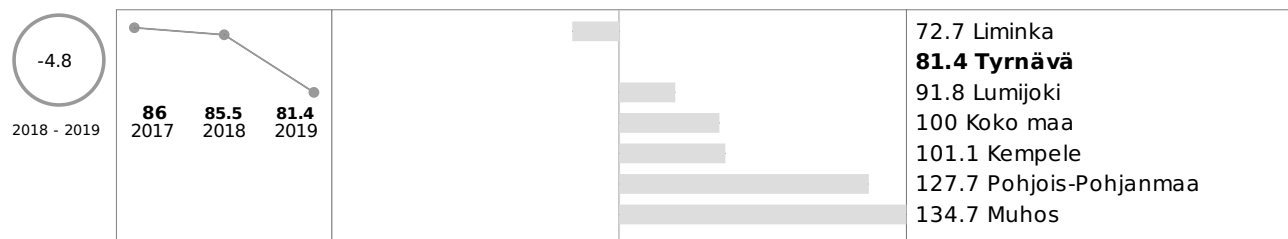

KAIKKI IKÄRYHMÄT

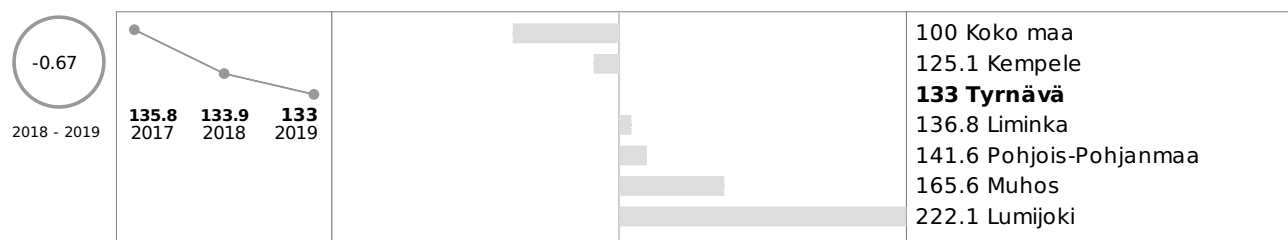
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

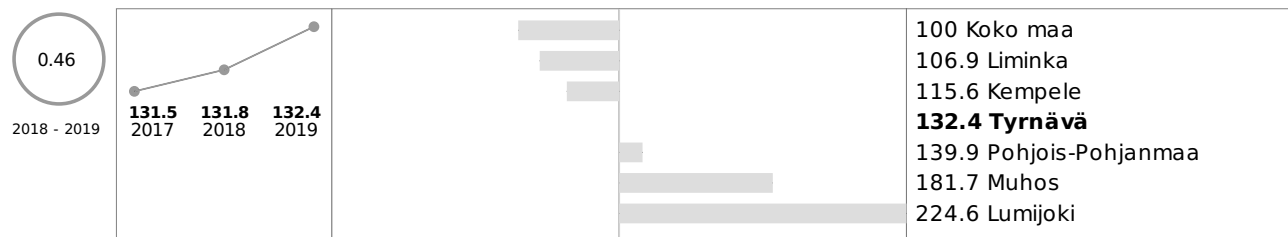
Mielenterveysindeksi, ikävakiomaton

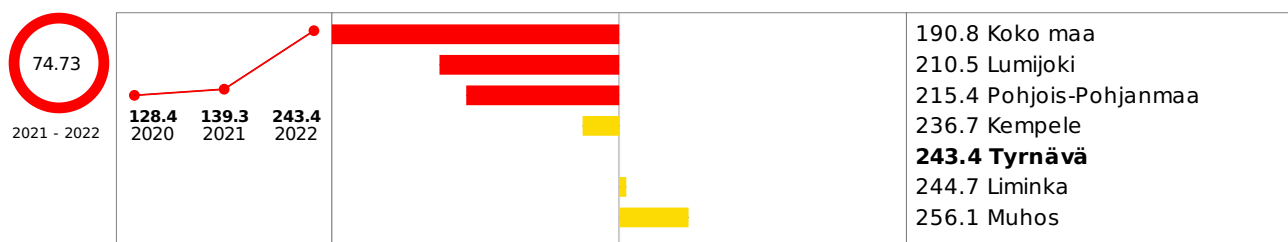
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakiomaton

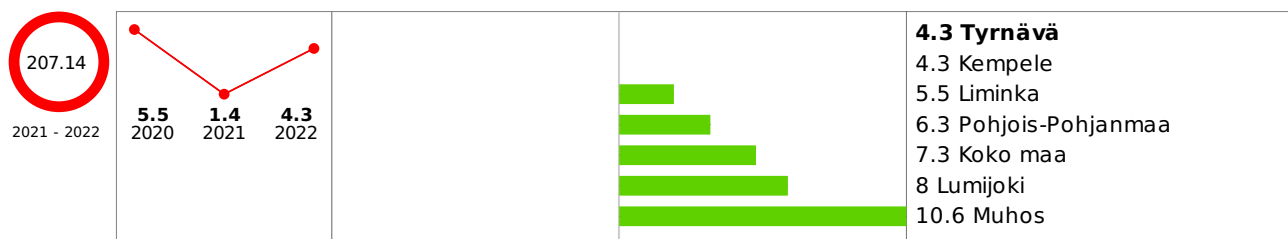

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

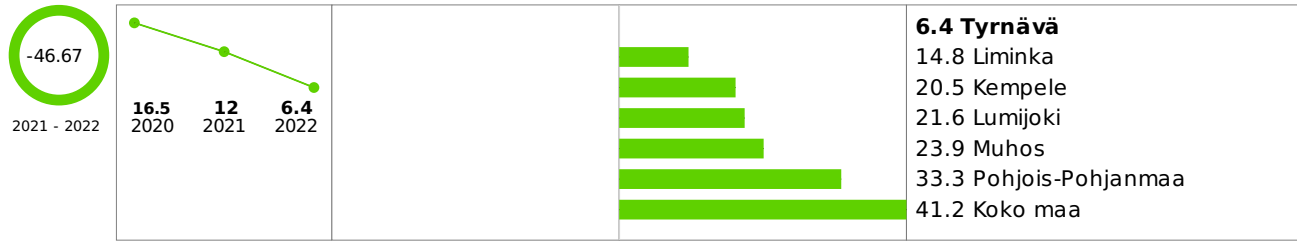
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

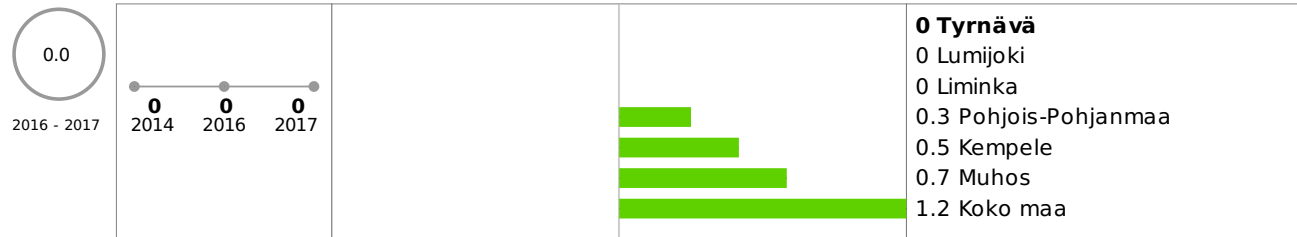

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

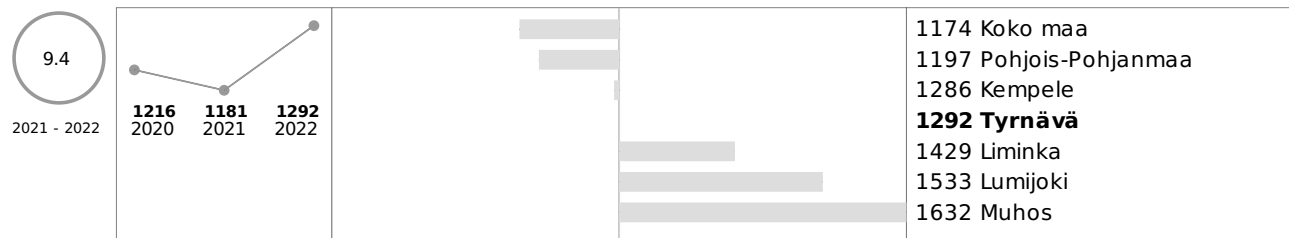
Asunnottomat yksin asuvat / 1 000 asukasta (-2017)

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2024

Hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2025 löytyy kokonaisuudessaan hyvinvointikertomuksen liitteestä: Tyrnävän kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2025: <https://www.tyrnava.fi/maatoksentekeo-ja-kunta/hyvinvointi.html>

HYTE-työryhmä valitsi vuoden 2024 tavoitteiksi:

- Lasten ja huoltajien mielen hyvinvointi ja arjen hallinta vahvistuu.
- Yksinäisyyden, syrjäytymisen, koulu-uupumuksen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy yhteisöllisyyttä lisäämällä ja ainutlaatuisella nuoristyöllä.
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla. Mahdollistetaan olemassa olevien yritystonttien kehittäminen sekä kaavoitetaan uusia elinkeinotontteja hyviin sijainteihin.
- **Toimiva julkinen liikenne. Yhteistyö palveluntuottajien ja kuntien välillä.**
- Liikkuva kunta - ohjelman liikuttaa kuntalaisia mahdollisimman paljon ja monipuolisesti ja ohjaa kuntalaisia myös liikkumaan itsenäisesti.
- Harrastusmahdollisuuksien kehittäminen.
- Kuntalaisten kannustaminen tekemään ennaltaehkäiseviä arjen valintoja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Tyrnävän liikunta- ja ulkoilupaikkojen ja reitistöjen tunnetuksi tekeminen.
- Työllistymistä edistävien palvelumallien tehostaminen.
- Kunnan sähköiset kanavat osana aktiivista vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.
- Lähiuoan tunnettuuden ja käytön lisääminen niin kunnan ruokapalveluiden, matkailun toimijoiden kuin kuluttajienkin osalta.

3 Toimenpide-ehdotukset

HYTE-työryhmä valitsi vuoden 2024 toimenpide-ehdotuksiksi:

- Lasten ja huoltajien mielen hyvinvointi ja arjen hallinta vahvistuu yhteistyössä työllisyyspalveluiden, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, varhaiskasvatuspalveluiden, koulujen, seurakunnan ja lakeuden matalan kynnyksen palvelupisteen avulla. Pyritään tarjoamaan helposti saavutettavia harrastusmahdollisuuksia, palveluita, tapahtumia, palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa kuntalaisille.
- Yksinäisyyttä, syrjäytymistä, koulu-uupumusta ja kiusaamista ennaltaehkäistään yhteistyössä koulujen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, varhaiskasvatuspalveluiden, seurakunnan, etsivä nuorisotyön, lakeuden matalan kynnyksen palvelupisteen ja Pohteen terveystieteiden avulla. Pyritään tarjoamaan helposti saavutettavia ja yhteisöllisiä harrastusmahdollisuuksia, kohtaamispaikkoja, palveluita, tapahtumia, palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa kuntalaisille.
- Asemakaava-alueiden yritystontit Tyrnävällä ovat monipuolisia ja taajama-alueilla sekä yritystoiminnan alueilla on vapaana olevia kehitettäviä yritystontteja. Yritystonttien julkista näkyvyyttä on parannettu tonttivarauspalvelun uudistuksen yhteydessä, ja tonttien näkyvyyttä kehitetään edelleen jatkuvasti. Toiminnalle sopivaa yritystonttia etsivä tai olemassa olevan yritystoiminnan muutoksien mahdollistavaa kehittämistä haluava toimija voi aloittaa keskustelun suoraan kunnan kanssa tai lähestyä tonttitarjonnan mahdollisuuksia Kehitysyrityksen kautta. Teknisen osaston, maankäytön suunnittelun ja tarvittaessa Kehitysyrityksen kanssa yhteistyössä etsimme tapauskohtaisesti tilanteeseen sopivimman ratkaisun.
- Jokainen valmistuva asemakaavamuutos osaltaan huomioi elinkeinotoiminnan harjoittamisen mahdollisuuksia aluekohtaisesti. Asemakaavoja valmistellessa tavoite on mahdollistaa yritystoiminnan tarpeita pitkän ajan tähtäimellä ja kaikilla asemakaava-alueilla on tarjolla tontteja elinkeinotoiminnalle. Tonttitarjonnan riittävyttä ja sen ajanmukaisuutta seurataan osana maankäytön suunnittelua. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen 17.4.2023 § 83 kirkonseudun asemakaavan päivityksestä, minkä käynnistyessä yhtenä keskeisenä tarkasteltavana kokonaisuutena on palvelujen vetovoimaisen sijoittumisen kautta elinkeinotoiminnan harjoittamisen tonttitarjonta ja yritystoiminnan mahdollistavien tonttien sijoittuminen kirkonkylällä.
- Harrastusmahdollisuuksia kehitetään ja tehdään näkyväksi muun muassa Harrastamisen Suomen mallin, koulujen kerhotoiminnan, vapaan sivistystyön, 3. sektorin avulla ja koordinoitunavasti.
- Elintapaohjausta toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tyrnävän kunta on mukana myös Vertaistervarit -hankkeessa, jossa osallistujat saavat vertaistukea ja tietoa elintapamuutoksen tekemiseen ja ylläpitämiseen. Elintapa-ohjausta toteutetaan päiväkotien ja koulujen arjessa.

- Tekninen osasto tekee yhteistyötä sivistys- ja hyvinvointiosaston liikuntatoimen kanssa liikunta- ja ulkoilupaikkojen sekä reitistöjen tunnetuksi tekemisessä. Osastot laativat yhdessä kunnan internet-sivuille ja sosiaaliseen mediaan tulevan materiaalin ja luovat julkaisuaikataulun. Tarvittaessa tekninen osasto uusii liikunta- ja ulkoilupaikkojen ja reitistöjen kylttejä.
- Kunta osoittaa vuosittain talousarviossa valtuuston myöntämän määrärahan avustuksiin taloudellisen tilanteensa mukaisesti.
- Työllistymistä sekä nuorten kouluttautumiseen ja työhön kiinnittymistä edistetään monialaisella ja moniammatillisella työllisyyspalvelujen, oppilaitosten, etsivä nuorisotyöntekijän, 3.sektorin, Kelan ja Pohteen terveyspalvelujen yhteistyöllä. Kaikille perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyville oppivelvollisille löytyy sopiva jatkokoulutuspaikka.
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen. Kunnan nettisivujen päivitys ja ajantasainen viestintä. Kunnan viestintä tukee toteutettaviksi valittuja HYTE-toimenpiteitä osallistumalla tilaisuuksien markkinointiin, viestintään ja resurssien salliessa myös tilaisuuksien järjestämiseen.
- Kunnan viestintä tukee medianäkyvyyden rakentamista Tymävän kunnan HYTE-työhön liittyvälle toiminnalle, asiakokonaisuuksille ja teemoille mm. mediatiedottamisen kautta.
- Lähiruoan näkyvyyttä parannetaan Arctic Food Lab verkostossa, jolloin lähiruoka saadaan kuluttajien tietoisuuteen. Tehdään syvällistä yhteistyötä Oulun Matkailu Oy:n kanssa, jonka avulla tymäväläiset matkailuyritykset ja matkailua tukevat yritykset ja toimijat saavat suuremman näkyvyyden niin kotimaan kun kansainvälisessä matkailussa. Lisäksi matkailu- ja niitä tukevien alojen yrityksiä kehitetään yhteisesti ja yrityskohtaisesti, AFL yrityksiä kehitetään tarpeiden mukaan sekä VisitTymävä sivustoa ylläpidetään ja päivitetään.
- Ateriapalveluissa jatketaan hyväksi havaittuja keinoja. Mm. asiakasviestinnällä kerrotaan lähialueelta saatavista elintarvikkeista, joita käytetään ruuanvalmistuksessa. Kuuden viikon kiertävällä listalla on 3 lähiruokapäivää, joita korostetaan. Erilaisten teemojen ja kampanjapäivien avulla tuodaan tutuksi lähialueen tuottajien elintarvikkeita mm. lähiruokapäivä ja Suomalaisen ruuan päivä syyskuussa ja Vilkas Viikko helmikuussa. Seudullisen elintarvikehankintojen kautta on ateriapalveluissa mahdollista käyttää ja lisätä myös pientuottajien elintarvikkeita määrärahojen sen salliessa.

4 Strategian painopisteet ja linjaukset

Tymävän kunnan kuntastrategia on päivitetty/hyväksytty 13.12.2022. Tarkempi tarkastelu hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen näkökulmasta on luettavissa laajasta hyvinvointikertomuksesta- ja suunnitelmasta 2021 - 2025, joka löytyy osoitteesta: <https://www.tymava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/hyvinvointi.html> ja kuntastrategia: <https://www.tymava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/visio-ja-strategia.html>.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Kulttuurikasvatussuunnitelma 2023: <https://www.tymava.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/kulttuurikasvatussuunnitelma.html>

Leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma 2022 - 2023

Varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetussuunnitelma ja perusopetuksen opetussuunnitelma: <https://www.tymava.fi/koulutus-ja-kasvatus/perusopetus/opetussuunnitelmat.html>

Kotouttamisohjelma: <https://www.tymava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/hyvinvointi.html>

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys 2023 -

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2025 löytyy hyvinvointikertomuksen liitteestä: Tyrnävän kunnan
hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2025: <https://www.tyrnava.fi/maatoksenteko-ja-kunta/hyvinvointi.html>

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Hyvinvointikatsaus 2023 käsitellään kunnanhallituksessa xx.xx.xxxx. ja kunnan valtuustossa xx.xx.xxxx.

7 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen laatimisesta vastaa Tyrnävällä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja sekä työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori. Valmisteluprosessissa on mukana kunnan HYTE- työryhmä (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen), jossa on kunnan viranhaltijoiden lisäksi edustajia sidosryhmistä ja luottamushenkilöistä. HYTE-työryhmässä on edustajat seurakunnasta, 4H- järjestöstä, MML:stä ja Tyrnävän yrittäjistä. Nuorisovaltuusto sekä vammais- ja vanhusneuvosto ovat tuottaneet myös hyvinvointikertomukseen liittyvää aineistoa.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: xx.xx.2023